

Mas tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo ·

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XIV. / ŠTEVILKA 40

CELOVEC, DNE 6. OKTOBRA 1966

CENA 2.— ŠILINGA

Slovo od velikega duhovnika in rodoljuba

Da bi ga merili po zunanjih časteh in dostojanstvih, bil je rajni prelat med največjimi koroškimi Slovenci sodobnega stoletja: dvakratni doktor, drugi najvišji dostojanstvenik v hierarhiji krške škofije, profesor teološke fakultete, papežev hišni prelat, konzistorialni svetnik itd. itd. Pa sam bi se ob vseh teh naslovih mehko nasmehnil in bi poltiho zašepetal: najvišja pa sta čast in dostojanstvo, ki veljata za notranjega človeka, ko stopi pred svojega troedinega Boga. In stopil je rajni pred

Dunajska leta

Kot mladi duhovnik se je pokojni prelat nato na lastno pest odločil za nadaljevanje bogoslovnega študija na Dunaju in je našel svoje prvo stanovanje pri šolskem slugu znamenitega Avguštineja, katerega ravnatelj je bil poznejši kardinal Innitzer. A kmalu nato je po ravnateljevem posredovanju postal hišni kaplan in dušni pastir v samostanu Srca Jezusovega v tretjem okraju. Z nenavadno vnemo je študiral bogoslovje in državne vede ter postal navdu-

sednik številnih škofijskih komisij in ustanov, profesor pastoralke v bogoslovju, vizitator štirih dekanatov, veroučni nadzornik in vrhu vsega še predsednik duhovniške Sodalitete. Sv. oče ga je za vse njegovo neumorno prizadevanje počastil po nadpastirjevem predlogu z dostojanstvom hišnega prelata in stolnega dekana, nato sholastika in končno stolnega prošta.

Pisatelj, sourednik in soтрудnik listov

Njegovo znanstveno in literarno delo je obsežno. V disertacijah oz. knjigah je obravnaval skrivnost Sv. Trojice po pismih sv. Pavla in bistvo organizacije po primeru organizacije Cerkve. Sociološka vprašanja obravnava v knjigi »Nova družba« in kot prireditelj Seiplove knjige »O miru kot nrvnem in družbenem problemu«, v treh knjigah oriše širino in globino osebnosti Ignacija Seipla, priredi »Dnevnik duhovnega življenja« po zapiskih s. Terezike Zwitter, souredi življenjepis prošta A. Benetka in prispeva stalno članke verske in kulturne vsebine za slovenske in nemške revije in časopise.

Veličina prelatovega dela in truda

V Tinjah stoji njegov kamnit spomenik: dom duhovnih vaj, zgrajen po njegovi zamisli in na njegovo pobudo in tudi s premnogo gmotno žrtvijo. Še poznim rodovom bo klicar prelatove osnovne modrosti, njegovega svetovnega nazora: V duhovnem svetu so korenine sleherne poedine in občestvene kulturne in socialne rasti. Temu nazoru je služil vse življenje, njemu je žrtvoval svoje duševne, srčne in telesne sile, ta nazor je fundament vsega njegovega poklicnega in izvenpoklicnega prizadevanja. In kar je bilo na prelato pri tem nekaj posebnega: vedel je to svoje vzvišeno spoznanje teološko, filozofsko in sociološko utemeljevati in je zato postal vodnik, mentor cele generacije.

Vzoren duhovnik, najboljši sin svojega naroda, velik človek

Preblizu smo še osebnosti pokojnega prelata Blümla, da bi jo zamogli izmeriti do dna. Slutimo le njegovo vsestransko veličino in se klanjamo njegovemu velikemu duhu. V svoji neumorni požrtvovalnosti je hotel, da pade — kot je rad dejal — kot vojak na fronti. Za njim pa je zazijala vr-

zel, katere ne bo zmogla vrsta naslednikov. Tako šele bomo odkrivali polni pomen in poslanstvo njegovega dela in življenja.

Prelatova zadnja pot

Lahno je rosilo nebo na zadnji poti velikega pokojnika. Že ko je ležal v domu kanonikov na mrtvaškem odru med lučmi in cvetjem, so ga neštevilni hodili kropiti in moliti za pokoj njegove duše. Na zadnji poti minulega petka pa ga je spremljalo poleg številne mladine — dijakov slovenske gimnazije, Marijanišnikov s Tancenberga — izredno število mož, dolga vrsta žen in gotovo nad 200 duhovnikov.

Med udeleženci so bili poleg sorodnikov: člani celovskega stolnega kapitlja, generalni vikar ljubljanske nadškofije, stolni prošt dr. Stanko Lenič, iz Ljubljane nadalje kanonik Franc Mrvec, msgr. dr. Jože Jagodic iz Liéna, mariborsko škofijo je zastopal dekan Močnik, tržaško ter Slovence na Tržaškem msgr. kanonik dr. Škerl, goriško ter Slovence na Goriškem kanonik Močnik, pogreba se je udeležil v imenu slovenskih duhovnikov Zpadne Evrope tudi dolgoletni izseljenski duhovnik v Porurju, konzistorialni svetnik Tensundern, izseljenski duhovnik v Avstraliji dr. Janko Mikula, prof. dr. Filip Zakelj v imenu slovenskih duhovnikov v Argentini, glavno mesto Koroške je bilo zastopano po celovškem podžupanu, komercialnem svetniku Novaku, kot člana mestnega sveta sta se udeležila pogrebnih svečanosti tudi mestna svetnika Flucher in Schober, dežela je bila zastopana po namestniku ravnatelja deželnih uradov, dvornem svetniku dr. Weissu ter nekdanjem kulturnem referentu pri koroški deželni vladi, dvor. svetniku dr. Rudanu, med žalnimi gosti so bili dvor. svetnik dr. Arbeiter, predstavnik škofijske katoliške akcije s predsednikom, dvornim svetnikom dr. Riplom ter generalnim tajnikom dr. Schmidtom na čelu, Katoliški delovni odbor za Slovence je zastopal predsednik, višji študijski svetnik prof. dr. Vinko Zwitter, deželno šolsko oblast srednješolska nadzornika, dvorni svetnik dr. Arnold in dr. Inzko ter vodja manjšinskega šolskega oddelka, nadzornik Rudi Vovk, slovenska gimnazija, katere nadzornik za verouk je bil umrl g. prelat, je bila zastopana po ravnatelju gimnazije, dvornem svetniku dr. Jošku Tischlerju, profesorskem zboru in višješolcih; med udeleženci so bili poleg številnih naših duhovnikov in č. šolskih sester predstavniki Narodnega sveta koroških Slovencev ter Zveze slovenskih organizacij, odborniki Mohorjeve družbe v Celovcu, zastopniki kulturnih in gospodarskih ustanov koroških Slo-

(Nadaljevanje na 5. strani)

Zadnja pot prelata dr. Rudolfa Blümla

(V. Zaletel)

svojega Sodnika po tolikih letih skrajne žrtve in trpljenja, telesnega in duševnega, kot svetniška in mučeniška duša. Blag mu pokoj v Gospodu!

Prelatova mlada leta

Pokojni gospod prelat — izmed šestih sinov in štirih hčera osmi Kugličeve družine v št. Pavlu na Zilji, je obiskoval najprej dvoletko doma, nakar so nadarjenega fanta poslali v benediktinsko šolo v Celovcu. Le komaj je tedaj jecljal neko nerodno nemščino z ziljskim naglasom, pa ga je vendar učitelj Klebermass v 5. razredu predstavil učencem kot razrednega prvaka. Gimnazijo je obiskoval pod marijaniškim ravnateljem Pirkerjem in šolskim ravnateljem Floro. Ob izbruhu prve svetovne vojne je postal enoletni prostovoljec častniške šole pri zagrebškem hišnem regimentu, nameščenen na Reki. Vsled slabega zdravja je postal kot častniški aspirant vojaški cenzor v predarlskem Feldkirchu. Tik pred imenovanjem za zastavnika je prenehala prva svetovna morija in mladi častnik se je vrnil domov izbirat svoj pravi življenjski poklic.

V bogoslovju

Izbira življenjskega poklica za izredno razboritega in nadarjenega abiturienta ni bila lahka. Kot mnoge je tudi njega mikal veliki svet in bi ga bil nemara nekoč obdal z velikimi dolžnostmi in častmi spričo izrednih njegovih talentov. Duhovno zoreči mladenič pa se odloči za bogoslovje in obiskuje prvi letnik v Celovcu, drugi in tretji v Mariboru in četrti v Ljubljani. Od tistih dob je ohranjal prijateljske spomine na mnoge poznejše cerkvene dostojanstvenike. Nedelja 16. julija 1922 je bila hudo deževna, ko je Klemenčev Dolf daroval v Krnici pri št. Pavlu svojo prvo sveto mašo.

šen učenec slovitega dunajskega sociologa prof. Otmarja Spanna in njegovega univerzalizma. Pri obedni samostanski mizi pa se je srečal s tedanjim zveznim kanclerjem prelatom Ignacijem Seiplom. V družbi in pogovoru z njim in s prijateljsko mu naklonjenim prof. dr. Innitzerjem se je izobraževal naprej v vsestransko razgledanega inteligenta. Svoja dunajska leta je zaključil leta 1924 z bogoslovnim in leta 1926 z državoslovnim doktoratom.

V domovini

Po povratku na ljubljeno Koroško ga je celovški škof Hefter imenoval za stolnega vikarja in vodjo karitas-tajništva. S svojim reformnim delom je začel v Mohorjevem domu, hkrati pa je soprovidiral župnijo št. Janž, postal nato slovenski pridigar v celovški cerkvi Sv. Duha in še profesor celovških učiteljskih v Kolodvorski ulici in pri uršulinkah.

Stolni kanonik v Celovcu

Leta 1934 pa je postal stolni kanonik. Hkrati ga je škof poslal kot zastopnika Cerkve v tedanji koroški deželni zbor. Štiri leta pozneje je postal stolni župnik. Ob začetku druge svetovne vojne je bil po izgonu poslanca Starca in župnika Menteja tudi on izgnan iz Koroške. Čim se je leta 1945 vrnil domov, se je spet z vso vnemo posvetil duhovniškemu, kulturnemu in socialnemu delu. Skupno s sedanjim dekanom Millionigom, s katerim ga je vezalo globoko prijateljstvo, je poživil dušnopastirsko delo, ustanovil »Nedeljo«, dal pobudo za obnovo Mohorjeve družbe in kumoval povojni kulturni obnovi koroških Slovencev. Leta 1946 ga je težko prizadela avto-nesreča, katere posledice je čutil do svoje smrti. Njegov delokrog in odgovornosti pa so se širile, postal je vodja in pred-

Pogrebne slovesnosti v stolnici

(V. Zaletel)

Politični teden

Po svetu . . .

PO ERHARDOVEM OBISKU V ZDRUŽENIH AMERIŠKIH DRŽAVAH

Zahodnonemški kancler prof. Erhard, ki je bil od nedelje, 25. do četrka, 30. septembra, na uradnem obisku v Združenih državah Amerike in katerega cilj je bil, da bi čim več dosegel v prid svoje države, je odšel iz Washingtona z bridkim razočaranjem. V dveh glavnih točkah, t. j. o deviznem sporazumu za ameriško vojsko nameščeno v Zahodni Nemčiji in pa glede atomskega orožja, med obema državnikoma ni prišlo do konkretnih zaključkov. Zato pa naj bi Združene ameriške države in Zvezna republika Nemčija skupno sodelovali pri raziskovanju vesolja.

Z Johnsonom sta govorila o enotnosti zahodne Evrope in poudarila, da se morajo evropski narodi združiti med seboj. Glede jedrskega orožja je dejal, da Zahodna Nemčija noče nobenega nacionalnega nadzorstva ali lastnine nad jedrskim orožjem. Pripomnil pa je: »Toda hočemo jasno stališče in skupno storiti, kar je potrebno za našo skupno varnost.«

JAPONSKI ZUNANJI MINISTER O ZDA IN KITAJSKI

Nekdanji japonski minister Osaka, ki je vodil pred kratkim japonsko parlamentarno zastopstvo v Peking, se je pogovarjal tudi s kitajskim zunanjim ministrom Čen Jijem. Iz razgovora prinašamo nekaj dejstev:

»Resnica je,« je izjavil Čen Ji, »da se ZDA bojijo Kitajske in da se tudi mi nekoliko bojimo Združenih držav Amerike.« Ameriški predsednik, naj bo kdor koli, ne bo ukazal vojne proti Kitajski. Tudi mi z naše strani si ne bomo upali udariti po ZDA. Če hočemo biti iskreni, Kitajska ne more začeti napada na Združene ameriške države, toda mi smo pripravljeni upreti se ameriški napadu.« Osaka dodaja, da mu je Čen Ji tudi izjavil: »Nisem gotov, da so se Združene države Amerike dejansko usmerile na napad proti nam.«

Dalje je Čen Ji izjavil, da bodo »nekega dne kitajsko-ameriški problemi rešeni«, in dodal, da »bo rešitev vprašanj med našima državama pripeljala tudi do rešitve drugih problemov na svetu.«

Osaka nadaljuje, da je Čen Ji izjavil, da Kitajska nima namena odpreti kakšen koli diplomatski kanal z Združenimi ameriški državami. Peking je mnenja, da zadostujejo stiki med poslanikoma v Varšavi. »Če ne bi imeli namena nadaljevati mirovnih razgovorov na tem sedežu, bi sestanki že prenehali.«

Na vprašanje glede kitajsko-ameriških odnosov v prihodnosti je Čen Ji odgovoril, da »ni pesimist«.

Proti koncu pa je glede vietnamske vojne izjavil: Združene države Amerike so postavile 280.000 vojakov proti 10 milijonom Vietnamcev. Vprašujem se, koliko Američanov bi poslali v Vietnam, če bi mi poslali v to deželo 700 milijonov Kitajcev.«

ZAMENJAVA V WASHINGTONU

Predsednik Johnson je na tiskovni konferenci nepričakovano in dokaj nenavadno sporočil, da bo državni podtajnik George Ball zapustil zunanje ministrstvo in da bo njegov položaj — kot človek št. 2 — prevzel dosedanji pravosodni minister Nicholas Katzenbach. Podtajniški položaj je dobil tudi Eugen Rostow, dosedanji dekan pravne fakultete, ki se ukvarja z gospodarskimi vprašanji, položaj enega izmed pomočnikov Deana Ruska pa bo prevzel dosedanji veleposlanik v Moskvi Kohler.

Nekateri komentatorji — ob tem trdijo, da je prišel tudi tukaj do izraza slog predsednika Johnsona. Ameriška javnost je svoj čas tudi kar čez noč izvedela, da je postal po Stevensonovi smrti stalni predstavnik Združenih držav Amerike v Organizaciji združenih narodov dosedanji sodnik vrhovnega sodišča Arthur Goldberg. Seveda je takšen slog pričel počasi vznemirjati okus registratorjev washingtonskih političnih dogodkov. Nicholas Katzenbach v Washingtonu ni neznan. Kot tajnik v pravosodnem ministrstvu je pred dvema letoma zamenjal pravosodnega ministra Roberta Kennedyja, ko se je le-ta odločil, da bo kandidiral za newyorškega senatorja. O Katzenbachu krožijo glasovi, da je dober administrator, spo-

soben možak in nova zvezda na washingtonskem političnem nebu.

Vendar ni nanj nihče pomislil kot na človeka, ki bi utegnil zamenjati starosto Balla. Nekateri senatorji so n. pr. izjavili, da je njegovo znanje mednarodnih vprašanj in zunanje politike — skromno. Slišati je bilo tudi druge ocene, ki niso prav nič podobne poklonom. Predsednik senatnega zunanjepolitičnega odbora James Fulbright je izjavil, da je »hudo presenečen«. Njegov odbor bo prihodnji teden formalno »zaslišal« Katzenbacha in potrdil imenovanje. »Verjetno ne bo imel nihče nobene pribombe na izbor predsednika Johnsona,« je dejal Fulbright časnikarjem, »vendar...« To izjavo so si časnikarji razlagali kot dokaz, da se senator ne strinja z načinom izbora, pa tudi ne s samo osebnostjo.

Toda kaj pravzaprav pomenijo spremembe v state departementu? Katzenbach je osebnost, ki je zelo vdana Johnsonu. Johnson je na drugi strani hvalil Balla, ta pa Johnsona. Ball je hvalil tudi Ruska. Kot razlog za svoj odstop je navedel finančno vprašanje. Javna skrivnost je, da se trgovina bolj izplača kakor služba v državni administraciji. Ball bo namreč postal pravni zastopnik nekaterih vplivnih podjetij. Znova se bo lahko gibal po Evropi, Aziji in nasploh po svetu.

Vendar o osebnostih v zunanjem ministrstvu še niso povedali vsega. Ball se n. pr. ni strinjal s sedanjo politiko »stopnice« v vietnamski vojni. V zunanjem ministrstvu in na sestankih v Beli hiši je imel pogostoma nasprotno mišljenje, o čemer je tisk tudi tu in tam pisal. Omenjajo tudi, da so bile Ballove ocene o evropskih gibanjih, posebno v Organizaciji severnoatlantskega pakta, zelo različne od ocen Deana Ruska in Bele hiše. To se je posebno pokazalo med njegovim obiskom v Parizu.

JOHNSON O ODNOSIH MED ZDA IN SOVJETSKO ZVEZO

Ob 10. obletnici ameriškega mesečnika »Amerika«, ki se tiska v ruščini in se prodaja v Sovjetski zvezi na podlagi sporazuma o kulturnem sodelovanju (sovjetski mesečnik v angleščini »Russia Life« se prodaja v ZDA) pravi ameriški predsednik Johnson v posebnem intervjuju, da ni držav na svetu, ki bi mogle več zgubiti z vojno, kakor Združene države Amerike in Sovjetska zveza. Nato dodaja: »ZDA in Sovjetska zveza imata povsem nasprotno stališče, toda skupna je obveznost, v kateri sta dve veliki državi združeni, t. j. obveznost za svet brez vojne. Najti moramo pot k razorožitvi in k mednarodnemu zakonu, ki bo dovolj močan, da nadomesti orožje.«

Zatem pravi Johnson, da so Združene ameriške države in Sovjetska zveza v zadnjih desetih letih bile večkrat v popolnem nasprotju na raznih delih sveta. Kljub temu pa so znale zbrati potrebne izkušnje in premagati številne medsebojne spore. To je omogočilo podpis pogodbe o prepovedi jedrskih poskusov in nadaljevanje razgovorov za razširitev kulturne izmenjave med obema državama. Zatem omenja tudi obveznost, da se ne bo postavljalo na tir okoli Zemlje jedrsko orožje, razgovore o sodelovanju za pridobivanje pitne vode iz

morja, o izmenjavi meteoroloških informacij in poudarja, da je sodelovanje med Ameriko (ZDA) in Sovjetsko zvezo mogoče in se more še dalje razvijati.

»Prepričani moramo biti, Sovjeti kakor Američani, dodaja Johnson, da nobena od obeh strani ne misli spreobrniti druge k svojemu političnemu in socialnemu prepričanju. Vsi narodi imajo pravico svobodno izbrati svoj politični in gospodarski sistem.«

Predsednik pravi tudi, da sovjetsko in ameriško ljudstvo imata več skupnega, kakor sama priznavata, ter dodaja, da je potrebno povečati izmenjavo med obema državama, bodisi izmenjavo dobrin kakor idej in tehnološkega napredka.

Zatem pravi, da se je v zadnjem desetletju povečala blaginja ZDA in Sovjetske zveze. »Ugotovimo lahko, pravi Johnson, da obe državi lahko rastejo in se razvijata kljub svojim sporom. To zanika teorijo tistih, ki trdijo, da ideološka nasprotja med Sovjetsko zvezo in in Ameriko usodno vodijo v vojno. Ti dve državi nista nikoli bili v vojni druga proti drugi.«

Johnson izreka mnenje, da sovjetsko in ameriško ljudstvo odločno nasprotujeta vojni, ter dodaja, da Združene države Amerike ne bodo nikoli začele jedrskih ali običajnih sovražnosti in da je na svetu še vedno velika nevarnost. Zato je potrebno napredovati po poti razorožitve, skleniti sporazum, ki naj prepove širjenje jedrskega orožja, in predvsem sprejeti mednarodni zakon, ki bo lahko nadomestil vojno kot sredstvo za reševanje sporov med državami. Ta zakon bi pripravili v okviru OZN.

Predsednik nadaljuje: »Sovjetska zveza in Združene ameriške države imajo prvokrat v svoji zgodovini vsa sredstva, da zajamčijo rešitev vprašanj, ki tarejo velik del človeštva. Izbirajoč med dvojim imata obe državi tudi sredstva, da lahko pahneta človeštvo v jedrski prepad.«

Johnson se odločno izreka za prvo izbiro in dodaja, da se morajo Združene države Amerike in Sovjetska zveza truditi, da se vedno bolj spoznava. Medsebojno razumevanje je bistvene važnosti za iskanje miru. Sovjetski voditelji, nadaljuje Johnson, so prepričani o pravilnosti svojega stališča. Pogostoma se dogaja, da smo mi prepričani, da imamo prav in da nam Sovjeti to oporekajo. Toda kljub temu živimo v dobi velikih upov. Iti moramo po poti k njihovem uresničenju in ne po poti vojne. Najti moramo predvsem rešitev glede razorožitve in pripraviti tako močan mednarodni zakon, ki naj nadomesti orožje.

Združene države Amerike in Sovjetska zveza so si začele dnevno izmenjavati slike, ki jih snemajo njihovi meteorološki sateliti. S tem se je začelo sodelovanje, o katerem se je že dolgo govorilo in ki se bo v prihodnje lahko še bolj razvilo. Danes so sporočili, da od 11. septembra oddajajo po neposredni telefonski zvezi med Moskvo in »narodnim centrom za meteorološke satelite« v Suitlandu vsak dan v obeh smereh šest do osem slik skupno z meteorološkimi mapami, ki jih pripravljajo na podlagi podatkov, ki jih pošiljajo sateliti obeh držav.

Tednik »Aviation Week and Space Technology« ugotavlja, da gre za »najširše tehnološko sodelovanje med obema državama po drugi svetovni vojni«. Sovjetske slike je posnel v vesolju satelit »Kozmos 122«, ameriške pa satelit »Essa 1«.

. . . in pri nas v Avstriji

KLAVZULA ZA POLITIKE V NOVM ZAKONU ÖIG

Zakonski načrt o družbenopravni preustrojitvi podržavljene industrije je po pogajanjih notraj Avstrijske ljudske stranke izdalen in ga je treba sedaj samo še pregledati in preveriti. Meseca novembra naj bi ga potem pretresali v državnem zboru.

Vodstvo podržavljenih podjetij bi v prihodnje prevzela »Avstrijska industrijska upravna družba« (ÖIG). Glavnica, ki jo vplača in prevzame avstrijska republika, bi znašala en milijon šilingov. Člen 1. opozarja, da je treba upoštevati pravila gospodarstva in zahtevo po koordinacijskih (usklajevalnih) ukrepih in raziskovanju.

Nadzorni svet, ki sklepa z enostavno večino, šteje sedemnajst članov, prvotno je bil govor o 19. a potem o 13. V nadzornem svetu bosta zastopana samo prometni in finančni minister. Po prvotnem osnutku pa naj bi prišla v nadzorni svet tudi socialni in trgovinski minister. Na glavni skupščini bo zvezo zastopal prometni minister, ki opravlja tudi sicer družbene pravice.

Po zakonu »Avstrijske industrijske družbe« morejo biti člani nadzornega sveta strokovnjaki ljudskega gospodarstva, gospodarskih podjetij, tehnike in pravnih znanosti ali voditelji osebnosti praktičnega gospodarskega življenja.

Med pogajanjmi tako sporna, a v zakonskem osnutku le vnesena klavzula (omejitve) za politike predvideva mimo tega, da ne morejo biti v nadzorni svet izvoljeni člani zakonodajnih oblasti: državnega zbora, zveznega sveta in deželnega zbora. Tudi za vse tri poslovodje se zahteva gospodarska predizobrazba. Tako pravi člen 9, da mora »Avstrijska industrijska upravna družba« poskrbeti za to, da morajo upravljati posamezna podržavljena podjetja le gospodarsko izobražene osebe.

Investicijski fond (naložbeni sklad) naj bi prenehal v dosedanji obliki ob koncu leta 1967, vendar se ga mora še upoštevati v prihodnjem proračunu. Na njegovo mesto bo prišla najbrž ureditev, ki dovoljuje podržavljenim podjetjem, da si preskrbe proračunska sredstva v drugi obliki za svoje investicije.

SLOVENC

doma in po svetu

Tone Kralj razstavlja v Trstu

Slovenski slikar Tone Kralj iz Ljubljane razstavlja na II. mednarodni razstavi cerkvene umetnosti v Trstu dve svoji deli. V zadnjem času se je likovnik Tone Kralj uveljavil na polju cerkvene umetnosti tudi s svojimi deli v raznih cerkvah na Primorskem. Na tržaški razstavi ima dve svoji podobi, in sicer veliko olje »Ecc homo« in risanko »Govor na gori«, ki jih je naslikal letos.

Ko je Giovanni Fallani, naslovni škof partenski, predsednik papeške komisije za cerkveno umetnost, obiskal letošnje razstavo, je laskavo ocenil obe umetniški sliki Toneta Kralja. Obe podobi namreč pričata o njegovi umetniški zrelosti in močni notranji globini. Razstava cerkvene umetnosti bo odprta še do 15. oktobra t. l. v prostorih pomorske postaje. 227 slik in plastik razstavlja 110 likovnih umetnikov iz 14 dežel. Tako lahko dobi obiskovalec razstave skoraj celoten pregled sodobne cerkvene likovne umetnosti.

Vinku Vodopivcu bodo odkrili spominsko ploščo

V nedeljo, 9. oktobra, bodo v Kronberku na Goriškem odkrili spominsko ploščo slovenskemu komponistu Vinku Vodopivcu. Skladatelj Vinko Vodopivec je bil eden izmed najbolj plodovitih slovenskih komponistov. Zato je prav, da se mu primorski rojaki oddolžijo s postavitvijo spominske plošče v kraju, kjer je ustvaril večino svojih del.

75-letnica dramske igralka Mihaele Šaričeve

Te dni je slavila svojo 75-letnico znana slovenska dramska igralka Mihaela Šaričeva. Desetletja je s samo njej lastnim talentom navduševala ljubitelje dramskih predstav.

Njena življenjska pot se je začela v hrvaškem Bjelovaru, nadaljevala se je v meščanskih krogih zadnjega obdobja avstroogrške monarhije in ko je že vse kazalo, da se bo vključila v nemško kulturno življenje, so jo stiske vojnih dni nemara kar instiktivno pripeljale nazaj v ožjo domovino, kjer jo je v Zagrebu srečal in za mlado, novo slovensko gledališče odkril Hinko Nučič.

V gledališkem umejstovanju je ustvarila kakih 180 dramskih likov s tako intenzivnostjo in na tak globok način, da lahko rečemo: tako je znala zaigrati samo Mihaela Šaričeva.

V Gorici nastopil zbor Tone Tomšič

V katoliškem domu v Gorici je nedavno gostoval preko meja znani slovenski mešani akademski pevski zbor »Tone Tomšič« iz Ljubljane. Njegov sloves v Gorici, saj je bil že dvakrat odlikovan na mednarodnem pevskem tekmovanju v UGG, kjer je tudi lani odnesel prvo nagrado, je privabil v katoliško dvorano polno občinstva.

Že od samega začetka je nenadkriljivi zbor navezal stik z občinstvom, ki se je stopnjeval zlasti v drugem delu, ko so pevci zapeli vrsto narodnih pesmi. Spored je bil pester in močno zanimiv tudi v prvem delu, v katerem so dovršeno podali več težjih pesmi. Ker ob zaključku koncerta ni hotelo biti konec aplavza, so pevci morali dodati še nekaj narodnih melodij.

Koncert akademskega mešanega pevskega zbora »Tone Tomšič« je izredno spretno vodil Marko Munih.

Slovenec — doktoriral v Švici

Nedavno je napravil doktorski izpit pri svetovno znanem svetovetologu prof. J. M. Bochenskem OP, direktorju Vzhodnoevropskega inštituta v Fribourgu v Švici Ludvik Vrtačič. Doktorska disertacija ima naslov: Jugoslawische Philosophie der Gegenwart. Der Marxismus-Leninismus auf neuem Wege. Poleg tega je izšlo tudi nekaj njegovih člankov o jugoslovanski filozofiji.

Ludvik Vrtačič je prišel v Fribourg leta 1956 kot štipendist ustanove Ouvre Academique de l'Eglise du Silence v Fribourgu. Diplomiral je julija 1959 na ekonomski fakulteti. Poročil se je z gdč. Marijo Clemente, s katero ima že tri otroke, Martico, Romanka in Igorja. Zatem je postal štipendist Rökkellerjeve ustanove z nalogo, da bi preučeval jugoslovanski marksizem-leninizem. Hkrati je postal asistent na Vzhodno-evropskem inštitutu filozofske fakultete.

Misel ob začetku visokošolskega študija

V Clevelandu v Severni Ameriki so se zbrali slovenski visokošolci tamkajšnje okolice na skupnem večeru. Dr. Tone Arko je ob tej priliki pozdravil navzoče z lepim govorom. Zaključil je takole:

»Vam mladim slovenskim fantom in dekletom pa pravim: Kdorkoli si, kakorkoli si, kjerkoli si, razvij talent. To hoče Bog. Ni ti ga dal zato, da bi ga — kakor nevedni skrbnik — zakopal, ampak, da bi ga po svojih najboljših močeh razvil do zadnjih meja — Njemu v čast, bližnjemu v pomoč, sebi samemu v srečo in svojemu narodu v vstajenje. Razvij talent! Študiraj in izpopolnjuj se! To pričakuje, želi in potrebuje od tebe tvoj narod.«

GLASBENI DOGODEK:

Koncert ljubljanskega radio-orkestra

Pod umetniškim vodstvom dirigenta Sama Hubada je začel simfonični orkester radiotelevizija Ljubljana letošnje koncertno delo, z nastopom v sredo, dne 28. septembra, v celovškem »Domu glasbe«. S koncertom, ki ga je neposredno prenašal avstrijski radio, je začel simfonični orkester RTV Ljubljana tudi koncertno sezono v Celovcu. Ob tej priložnosti se je slovenski radijski orkester predstavil celovškemu občinstvu z Webrovo uverturo »Oberon«, z »Malo suito« Vitolda Lutoslawskega, s Krekovo »Simfonietto« in s »Koncertom za klavir in orkester v b-molu« Petra Iljiča Čajkovskega. V tem delu sporeda je kot solistka nastopila pianistka Dubravka Tomšič-Srebotnjakova.

Razveselili smo se tega koncerta ljubljanskih umetnikov, saj sta bila med njimi dirigent orkestra Samo Hubad in pianistka Dubravka Tomšič-Srebotnjakova, ki uživata mednarodni sloves.

Za začetek nam je simfonični orkester RTV Ljubljana, ki šteje okoli 70 godbenikov zaigral Webrovo uverturo k operi »Oberon«. Opera Oberon je po glasbeni plati odlična stvaritev, a njen libretto je šibak. To je tudi razlog, da igrajo to opero le sem in tja, čeprav jo lahko označujemo kot mejnik v razvoju romantične glasbe. Poleg dramatičnosti so v to vnesena tudi lirčna mesta in nastrojenja, ki pričajo o najgloblji izpovedi, začeni z zaslanjanjem klicem roga pa preko vodilnih čarov romantične, stapljajoč se v ognjeviti allegro; tu se zares očituje sijaj plemenitega viteštva. Uverturo je orkester zaigral tako plastično, da ti je še enkrat pričaral v spomin genialno Webrovo glasbo.

»Simfonietta« slovenskega komponista Uroša Kreka je ciklična skladba v treh stavkih, pa opravičuje naslov »simfonietta« morda samo zadnji; koncept in vsebina prvih dveh bi skorajda terjala naziv »simfonija«. Avtor prikazuje v skladbi srečanje dveh kontrastnih svetov, med katerima

pride do spopada, a v njem slednjič zmaga vedrina in humor. Oblikovno je stavek čista sonata, kjer je spor dveh tem samo nakazan in na pol izpeljan; drugi stavek so tri variacije na počasno, umirjeno temo; tretji stavek pa je poln humorja, v katerega poseže kot zaviralni trenutek ostro ritmizirana motivika, toda premaga jo razposajena in razigrana koda.

»Simfonietta« je nastala leta 1949 in je bila prvič izvedena naslednjega leta v Ljubljani. Od tod si je s svojo svežostjo in polemotom kmalu utrla pot tudi v druga glasbeno središča doma in v tujino. Komponist Uroš Krek je zanjo prejel Prešernovo nagrado.

Vodja orkestra Samo Hubad je odlično poustvaril njegov prvi stavek, mu dal na gotovih mestih pravega diha, čvrsto izgradil stopnjevanje in s silovitim zagonom izdelal viške. Orkester je bil brezhibno pripravljen in je z izraznostjo sledil njegovemu dirigiranju. Drugemu stavku je dal orkester poglobljen izraz in sočno spevnost, medtem ko je tretji stavek zaigral s polnim temperamentom.

Poljski komponist Witold Lutoslawski danes ni samo prvi komponist Poljske, ampak je tudi eden izmed prvih velikih sodobnih mojstrov, ki se niso umaknili ne pred aleatoriko ne pred »novim zvokom«. Na našem koncertu v sredo smo čuli njegovo »Malo suito«, ki obsega štiri stavke: fujarko, polko, pesem in ples. »Mala suita« je nastala v času, ko na Poljskem takšna iskanja niso bila niti dovoljena, niti najbrž njihova nujnost ni bila še dovolj prisotna v zavesti ustvarjalcev. Zato je komponistova na narodno glasbo oprta izpovednost iskrena. Elementi ljudskih plesov so obdelani živo in domiselno, lirčna pesem pa ima v sebi mnogo preprostega podarjanja izraza.

Čeravno celotno delo, zlasti še v plesu prekipevajoči temperament komponista zahteva od orkestra in njegovega dirigenta

najvišje tehnične storitve, slovenskim umetnikom to ni delalo nobenih težav, nasprotno »Malo suito« so podali mojstrsko.

Peter Iljič Čajkovski je komponiral svoj 1. klavirski koncert leta 1875, ko mu je bilo 35 let. Akoravno sodi med njegova mladostna dela, je nedvomno med najučinkovitejšimi, največ izvajanimi in tudi po domiselnosti med najboljšimi stvaritvami, kar jih je mojster napisal. Tu je zanimivo povedati, kako ga je umetnik Čajkovski ob nastanku ocenjeval.

Štiri leta po nastanku koncerta je v pisnu svoji prijateljici Nadeždi von Meck potožil, da ga je znameniti ruski pianist Nikolaj Rubinstein popolnoma odklonil, ko mu ga je pokazal na sprejemu pri prijatelju Albrechtu. Čajkovski je želel slišati njegovo strokovno in prijateljsko oceno predvsem o solističnem partu, ker sam ni bil klavirski virtuoz. Ko mu je zaigral prvi stavek, je Rubinstein molčal in se mrščil in niti drugi in tretji stavek ga nista spravila v dobro voljo. O posameznostih v klavirskem partu vobče ni hotel govoriti, ker mu celota ni bila všeč. Kot gromovnik je zliil svojo nejevoljo na Čajkovskega, mu očital, da je to ukradel tam, to tu, da je vse skupaj razen nekaj strani zanič. Končno mu je milostno dejal, da bi popolnoma popravljeno delo morebiti izvajal na kakem koncertu. Čajkovski je bil seveda užaljen, saj je bil tedaj že čislani komponist, ki je nekaj vedel o svojem poklicu in ga je takšna graja, vredna kakega šolarčka, močno prizadela. Zato je spremenil posvetilo koncerta, ki ga je bil sprva namenil vprav Rubinsteinu. Tako je bil pianist Hans von Bülow nepričakovane posvetila kaj vesel. Rubinstein pa je kasneje kljub svojemu prvotnemu odklonilnemu mnenju veliko igral prav ta koncert na svojih turnejah po Evropi.

Komponist je delo leta 1890 močno predelal in v takšni obliki še dandanes kroži po vseh koncertnih odrih sveta in ni menda pianista, ki bi si ne želel s tem izredno učinkovitim delom navdušiti poslušalce.

Čajkovskega klavirski koncert št. 1. v b-molu, op. 23 pa je pomenil za poslušalce v dvorani in vobče za ljubitelje orkestralne glasbe, ki ga je prenašal tudi radio, izredno zanimivost in privlačnost. Izvedba klavirskega koncerta je bila poverjena pianistki Dubravki Tomšič-Srebotnjakovi, ki je letos slavila 20-letnico svojega koncertnega nastopanja. Njena igra je pokazala dovršeno oblikovanje klasičnega koncertnega repertoarja. Njena tehnika je brezhibna, udarec jassen in odločen, ritmično opredeljevanje tenkočutno in polnokrvno, agogika in dinamika sta preiščeni in zgovorni. Skratka, njeno celotno poustvarja-

nje je v veliki meri realizacija ideala interpretacije takšne glasbe. Dubravka Tomšič-Srebotnjakova je pravi mojster svojega instrumenta in jo danes lahko prištevamo v vrsto velikih klavirskih virtuozov.

Tudi dirigent Samo Hubad se je s svojim orkestrom popolnoma predal delu in s fino, obzirno spremljavo dokazal visoke kvalitete orkestra, v katerem so odlični solisti pihal in trobil, pa tudi godal. B. L.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

V PETEK, 7. oktobra, bo gostovalo Mestno gledališče iz Ingolstadta z dramo »Wer hat Angst vor Virginia Woolf?« (Kdo se boji Virginije Woolf?) Edwarda Albeeja; 3. predstava za F-abonma; in GWG-petek; 2. predstava za GWK-petek. Predstava se začne ob 19.30.

V SOBOTO, 8. oktobra, ponove gostje iz Ingolstadta dramo »Kdo se boji Virginije Woolf?« Predstava je ob 19.30.

V NEDELJO, 9. oktobra, uprizorijo isto delo »Kdo se boji Virginije Woolf?« 2. predstava za GWK-nedelja. Začetek predstave ob 15. uri.

V PONEDELJEK, 10. oktobra je gledališče zaprto.

V TOREK, 11. oktobra, ob 19.30 bodo igrali »Kdo se boji Virginije Woolf?«; mladinska predstava.

V SREDO, 12. oktobra, bodo ponovno uprizorili dramo »Kdo se boji Virginije Woolf?« je to za M-abonma in GWG-sreda; in pa 3. predstava za GWK-sreda.

V ČETRTEK, 13. oktobra, ni nobene predstave. Namesto te pa je v gledališču poskusnega odra »v dvorani za vaje »Ein Flaschenreich für die Erde«, enodejanka Hansa-Heinricha Formanna in pa monolog Sandlersa Kutschere »Die Seilpenne«, Horsta Fitzhuma.

Za ti dve predstavi je enotna cena 15.—šilingov vstopnine. Občinstvo se naproša, da si preskrbi karte v predprodaji ali že prej naroči, ker je v gledališču poskusnega odra samo 40 sedežev.

V PETEK, 14. oktobra, bodo v Mestnem gledališču uprizorili še zadnjikrat »Streng geheim« (Strogo tajno).

V SOBOTO, 15. oktobra, je na sporedu »La Traviata«, opera Giuseppa Verdija.

KOMORNI ODER

bo uprizoril v SOBOTO, 9. oktobra, ob 19.30 »Streng geheim« (Strogo tajno), komedijo Arthura Watkyna. To je zadnja predstava tega dela v Komornem odru.

Za vse predstave velja prosta prodaja vstopnic in abonmá.

IZ CELOVSKEGA GLEDALIŠKEGA ŽIVLJENJA:

Upravnik Mestnega gledališča novinarjem

V sredo, 28. septembra, je upravnik celovškega Mestnega gledališča profesor Otto Hans Böhm novinarjem koroškega tiska razložil načrt gledališča v prihodnosti. Uvodoma je dejal, da bo redno prirejal za tisk take konference, ki so za obstoj te kulturne ustanove izrednega pomena.

V gledališču so doslej uprizorili že tri premiere: opereto »Ples v Savoju«, komedijo »Skopuh« in opero »Traviata«, katerih izvedba je bila na visoki umetniški ravni, kar dokazuje, da celotni gledališki ansambel misli v vso resnostjo, da bi ta vrsta umetnosti pri nas pridobila na ugledu in kakovosti.

V nadaljevanju svojih izvajanj je upravnik prof. Böhm podal kratek pregled o dosedanjih storitvah v času njegovega delovanja v letih 1958 do 1966 v Mestnem gledališču, pri čemer je ugotovil, da se je število predstav zvišalo za 30, število občinstva pa za 16 odstotkov, medtem ko so dohodki narasli za 132 odstotkov. Hkrati so narasli tudi stroški od 8 na 18 milijonov šilingov, a država je prispevala komaj omembe vredno pomoč, tako da mora težo vzdrževanja gledališča nositi pravzaprav le mesto in dežela. Samo z varčevanjem in nesebično požrtvovalnostjo celotnega ansambla, tako n. pr. priča skorajšnje gostovanje Mestnega gledališča v Ingolstadtu o izredni dejavnosti, pa bo možno tudi v tej sezoni 1966-67 zasigurati gledališču njegov obstoj.

O predstavah v gledališču na poskusnem odru« je govoril dramaturg Horst Eder. Dejaj je, da bodo v tej sezoni vpeljali novost uprizarjanja predstav v »gledališču na poskusnem odru«. Tega bodo uredili v dvorani za vaje. To metodo že kar s pridom uporabljajo v graškem gledališču in se je prav dobro obnesla. Na tem »poskusnem odru« bodo igrali le dela modernih avtorjev, in sicer bolj enodejanke ali komade z majhnim številom nastopajočih igralcev. Idejo »gledališča na poskusnem odru«, ki bo imel v avditoriju prostora le za 40 gledalcev, je treba toplo pozdraviti. Otvoritvena predstava tega odra bo v četrtek, 13. oktobra, ob 19.30, »Ein Flaschen-

reich für die Erde«, enodejanka Hansa Heinricha Formanna in pa monolog Sandlersa Kutschere, »Die Seilpenne«, Horsta Fitzhuma. Deli bodo ponovili 16., 27., in 31. oktobra. Obe deli bo režiral Raimund Kuchar.

Ob koncu decembra bodo igrali »Andere Sorgen« (Druge skrbi), abstraktno igro Alberta Dracha. To igro bo režirala ga. dr. Susanne Polsterer, ki je povedala marsikaj zanimivega o dramatik Drachu, med drugim tudi, da pisatelj najraje piše v bližini našega Preseškega jezera, torej vidimo, da je Drache prav ozko povezan s Koroško. Aprila 1967 pa bodo na »poskusnem odru« dali predstavi »O Flaherty« in »Augustus tut, was er kann« (Avguštin dela, kar zna), G. B. Shawa.

O nalogah današnjega baleta je govoril Klaus Zimmermann, medtem ko je govoril o svoji dejavnosti kot scenarist Wolfgang Moser. Bolj natančno je pripovedoval o svoji inscenaciji operete »Madame Dubarry«, Millöcker-Mackebena Roland Braun, pri kateri bosta igrala ga. dr. Polsterer in upravnik Böhm. Za to opereto pa si je režiser Braun izmislil novo vlogo, ki jo bo predstavil Theo Knapp.

Režiser Theo Frisch-Gerlach je prav na kratko dejal, da bodo naslednjo premiero v »komornem odru« »Spiel im Schloß« (Igra na gradu) preložili na 29. oktober, medtem ko bo šla drama »Heinrich IV.« (Henrik IV.) Luigija Pirandella, prav tako v inscenaciji Thea Gerlacha preko tega odra 24. novembra.

Važno za nemoteno delovanje opere in operete je brezdvomna dober orkester. O tem je poročal kapelnik Hans Peter Gmür. Dejaj je, da je število godbenikov ostalo isto kot lani, to je 41, in da je sedaj v orkestru več Avstrijcev kot tujih godbenikov. Če bi sedaj zaradi varčevanja morali okrniti trivrstno gledališče (opera, opereta, drama), to je, da bi opero pri nas ukinili, bi morali zmanjšati število orkestra, kar bi imelo seveda za posledico odpustitev predvsem domačih godbenikov, torej dovolj razloga, da ohranimo v Celovcu dose-danjo obliko gledališča.

Ena velika družina smo

V roke mi je prišel skromen listič, ki ga izdajajo slovenski izseljenci v daljni Venezueli, v južni Ameriki. Prebral sem ga in zvedel, da hočejo postaviti v glavnem venezuelskem mestu svoj »Slovenski dom«.

List piše: »Narod je kot velika družina. Povezuje ga isti jezik, ista preteklost, ista kri. Združuje ga isto ozemlje, iste navade, isti značaj. Zato ni čudno, da se člani te velike družine med seboj povezujejo, lažje držijo, bolje razumejo kot s člani drugega jezika, navad in značaja, čeprav prijatelji. V tujini se še bolj čuti ta značaj velike družine, ki je narod. Zato si narodne družine pridno ustanavljajo svoje skupne domove. Isto delajo Slovenci povsod po svetu. Delajo to kot narod, zrel in samostojen, ne le kot kakšna »folklorna skupina«. Tudi v Venezueli žive sinovi tega naroda. Tudi v Venezueli se ta velika narodna družina zbira in hoče živeti. Ne plaši je številna majhnost. Zato misli na svoj Dom. Če noče umreti, je nujno, da si ga sezida. Družina brez svojega doma in ognjišča ni dovolj varovana, niti ne more živeti popolno lastno življenje.«

Ob teh lepih, življenja polnih mislih sem postavil primer. Mi vsi na južnem Koroškem, ob Zilji, v Rožu, v Podjunu, na Gurah, smo en narod, ena velika družina, katere sinovi in hčere so še onstran Karavank, okoli Gorice, v Beneški Sloveniji, v Trstu, pa tudi tam gori ob Štajerski meji in na Madžarskem. Se več: sinovi in hčere te družine so po najrazličnejših deželah in nas tam predstavljajo, kakšni smo Slovenci in da nekje bivajo Slovenci in imajo svojo domovino.

Nič čudnega ni, če se radi zbiramo, če hodimo na prireditve, če radi poslušamo svoje slovenske radijske oddaje, če radi be-

remo svoje liste in če naročamo knjige Družbe sv. Mohorja. Isti jezik, ista kri, isto čustvo, ista ljubezen, ista bridkost! Tudi ni nič čudnega, če v začetku leta prijavimo svojega otroka za slovenski pouk, saj je to vendar naravno in pošteno ter značajno! Nimamo vseh šol še, nimamo vseh pravic, ki so že zapisane, da jih moramo imeti. Zato je naravno, da se zanje potegujemo, da protestiramo, da postavljamo zahteve. Smo narod, zrel in samostojen, ne kakšna »folklorna skupina«, ne kakšna »nogometna ekipa«. Naj nas ne plaši številčna majhnost. Tudi majhne družine imajo pravico do svojega doma.

Noben živ človek noče umreti. In družina, če je res družina, skupaj drži, si njeni člani pomagajo in skrbijo za svoj prospek in napredek. Mi imamo svoj družinski dom v Celovcu. Kadar grem v Celovec in se peljem mimo tega doma, mi je pri srcu toplo. To je dom, ki ga je gradil naš narod v preteklem stoletju. Ta dom moramo varovati, moramo zanj skrbeti. Danes je v njem toliko bistrih dečkov in deklic. Potrebovale bi svoj posebni dom, dom s prostornim igriščem. Kdaj ga bodo dobili? Le če se bomo združili in odločili, da ga jim sezidamo.

Ena velika družina smo. Zavedajmo se tega in razširjajmo okoli sebe to prepričanje! Danes, ko vse drvi, ko se vse vozi, je misel na dom tako sladka. Ko prideš domov, se odpočiješ. Skrbeti moramo torej za svoje domove, za svoje ustanove in bomo še naprej »zrel in samostojen« narod, ne pa suženj ali hlapec.

Mi vsi ob Zilji, v Rožu, na Gurah in v Podjunu in še daleč, daleč naokrog raztreseni naši bratje in sestre smo ena, velika družina, družina slovenskega čustva, slovenske krvi.

Osmošolci Slovenske gimnazije
vabijo na

P R I R E D I T E V,

ki bo v nedeljo, dne 9. oktobra 1966,
ob pol dvanajstih v farni dvorani
v Železni Kapli,
ob 15. uri v Kazazah pri Ilgu.

Ob 20. uri zvečer pri šklelu
v Globasnici.

Na sporedu:

tamburaši, godci, fantovski zbor
in še marsikaj veselega!

ŠKOFICE

(Cerkev v Pinji vesi)

Škufiče, Paprače, Pinja ves... poje koroška narodna pesem. No, pa pustimo pesem in se vrnimo k pinjeveški cerkvi. Menim, da nihče od naših ljudi ne ve, koliko je stara cerkva v Pinji vesi. Po mnenju deželnega konservatorja je to ena izmed najstarejših cerkvic na Koroškem. Njena starost sega gotovo v prvo tisočletje. Leta 1150 je bilo po Singarjevi kroniki že sedem kmetij okrog te cerkve. Zgodovinar Eichhorn poroča, da je salzburski škof Adalbin o božiču 865 konsekral (posvetil) cerkev št. Peter in Weride ob Vrbskem jezeru. In ta naša cerkev je imela prvotno sv. Petra za patrona; drugi je bil sv. Urh. Ko so oltar predelavali, so sliko na prt in desko slikano s podobami sv. Petra in Urha odstranili. In ta slika je še ohranjena. Ob tej predelavi so najbrž že postavili sv. Martina v oltar. Kmetje ga častijo za zaščitnika konj. Svojtčas so namreč na god sv. Martina opašali oltar in cerkev obdarovali. Še sedaj je na god apostolov Petra in Pavla in sv. Martina sv. maša v Pinji vesi.

Nekako v spomin na 1150-letnico smo ne hote in nevede cerkev pokrili. Lopico s celotnim ostrejšem in ladje cerkve smo temeljito prenovili. Vsa cerkev je enotno z eternitom krita. Stolp je enako oblečen, in kupola zvonika izgleda sedaj kot krona nad cerkvenim poslopjem. Tesarska dela je opravil mojster Pavkar iz Hodiš, kritje pa je izvršila trvdka Mayerbrugger iz Celovca, in upamo, da bo račune zadnjega plačala finančna zbornica in Urad za spomeniško varstvo. Mojstra Pavkarja iz Hodiš pa bomo mogli mi plačati. Vreme nam pri delu ni bilo posebno naklonjeno, in je kar dva in pol tedna deževalo.

Za vsa ta popravila sem zbiral tri leta. Doživel sem po večini razumevanje, tudi pri gostih, samo naši bogatini z eno izjemo, se ne dajo preprostiti. Najbolj so se pa izkazale Holbiče, ki so poleg denarja darovale tudi les in se s tem uvrstile na tretje mesto, čeravno imajo samo eno desetino hiš v primeri z Vogom in Skofičami. Bilo pa jih je tudi nekaj, ki so dejali: »Kaj pa nas ta cerkev briga«.

ŠT. JAKOB V ROŽU

(Poroka mladega Štikra)

Ponovno je stopila Štikrova hiša v št. Petru na pozorišče farne javnosti. Mladi Štiker Jozej je pripeljal na obnovljeni, po bratu-duhovniku blagoslovljeni dom svojo izvoljenko, Kukovo Lojzko Uršič iz Malošč. V nedeljo, 18. septembra, smo se s sorodniki in svati zbrali v obnovljeni podružni cerkvi sv. Petra, da doživimo lepo poročno slavje s poročno sv. mašo. V bratško skupnost nas je povezala skupna molitev, ljudsko petje in zborna pesem pevcev cerkvenega zbora pod vodstvom Franceja iz Podgorij. To skupnost je povečala nova ureditev prezbiterija z oltarjem in sedeži za duhovnika in ministrante, obrnjenimi proti vernikom. Ob vstopu gostov v cerkev je zadonela pozdravna pesem pevcev, ob vstopu brata-duhovnika k oltarju pa pesem vernega ljudstva. Besedo k poroki je spregovoril g. župnik in primerjal poroko polaganju temeljnega kamna novemu rodu na naših starodavnih, utrjenih domovih, kot je Štikrov dom. Med darovanjem sta se ženin in nevesta s svati podala k oltarju, da oddata svoj dar na oltar. In od istega oltarja sta prejela delež sv. daritve, obhajilo pod obema podobama, da ostaneta povezana z Bogom (simbol kruha) in med seboj in z družino in s sosedi (simbol

Pri nas na Koroškem

Koroški visokošolski tedni v Celovcu

S prvim stavkom iz Haydnovega »Slavčevega kvarteta« — izvajalci godalni kvartet Mestnega gledališča — so svečano odprli v ponedeljek, 26. septembra, letošnje 13. visokošolske tedne.

Vodja koroškega kulturnega referata dr. Polley je najprej izrekel dobrodoščilo graškim gostom, magnificenci univ. prof. dr. Moseju, univ. prof. dr. Iberju, hkrati pa je pozdravil visoke osebnosti političnega in kulturnega življenja Koroške, med njimi deželnega glavarja Simo, ekselencio dr. Köstnerja in mnogo drugih.

V svojem govoru je deželni glavar dejal, da Koroški visokošolski tedni že dvanajst let vršijo važno misijo in so dali skoro 70 tisoč poslušalcem duhovnih pobud. Ob tej priložnosti je izrekel zahvalo dežele Koroške graški Karl-Franzens univerzi, njegovemu rektorju, ki je letos prevzel svoje delo, predsedniku univerzitetne komisije prof. dr. Sauerju, predavateljem, katerim

so se tokrat pridružili znanstveniki Dunajske visoke šole za svetovno trgovino, katerim glavna misel njih predavanj je »gospodarstvo in kultura«, kar ustreza posebni želji Koroške po ustanovitvi gospodarsko-znanstvene visoke šole v Celovcu.

Zatem je magnificenca dr. Mose opozoril na dejstvo, kako se znanstvenik in raziskovalec najbolj boji nevarnosti poznanstva. In vprav v premagovanju te bojazni je težava, prav tako kakor v izglasovanju tem in v izbiri predavateljev, ki pa so vsak čas pripravljeni se posvetiti lepi in važni nalogi.

Mnogostranski je obseg gospodarstva, a tega razumeti in razložiti je naloga 13. visokošolskih tednov. Z izrekom slavnega zdravnika Paracelsusa, ki še dandanes velja za vsakega znanstvenika, je rektor univ. prof. dr. Mose končal: »Zdravnik ne sme obračati plašča po vetru, ne sme biti klepetulja, marveč mora biti pravi možak-značajnejš!«

Uspela študentovska prireditev v Svečah

Na prvo oktobrsko nedeljo smo se zbrali pri Adamu, da bi videli in slišali, kaj so nam pripravili fantje VIII. b razreda Slovenske gimnazije. Polna dvorana nas je bila. Vse starostne stopnje so bile zastopane. Posebno veliko se je nabralo mladine.

Fantje so se nam v začetku predstavili, kdo so in čemu so prišli. Da bi radi nekaj kulturnega nudili rojakom po naših vaseh, z zbranim denarjem pa bi poravnali maturitetne stroške. Po geslu: daj, dam so ravnali, v obojestransko zadovoljstvo.

Študente z gospo razredničarko prof. Slavko Hronekovo je pozdravil dr. Valentin Inzko. Celoten spored so dijaki sami našudirali. Sestavili so ga pa tako, da je res nudil vsakemu nekaj. Stari prosvetarji so bili z njim prav tako zadovoljni kot mladina.

Fantje imajo dober tamburaški orkester, ki ga vodi sošolec Herman Fritz. Ta nadarjeni glasbenik mirno in gotovo vodi tudi moški zbor, ki je kultivirano odpel nad deset umetnih in narodnih pesmi. Pestrost programa so povečale umetnije in čarovnije Marka Jerneja. Kratki prizori, imenovani »skeč«, so izvabili mnogo smeha. Tu se je izkazal predvsem Jože Hudl. Po-

sebnost vseh so bile mladini popevke. Kuplet »Župan« je France Starc zares nazorno odpel. Spremljal ga je seveda Herman Fritz, ki je imel največ skrbi in dela s pripravami in pa vajami. Duhovna popevka »spirituale«, ki jo je zapel F. Starc, je ugajala prav vsem. Naslov je bil: »Ko sonce gre za goro...« Mnogi so imeli ob njej solzne oči. Ploskanje brez konca so žele tudi druge popevke, ki so jih peli J. Vrolich, Peter Crnjak in France Starc. Za konec so nam še enkrat zagodli poskočne melodije tamburaši ter godci. Vsi fantje so imeli enotne obleke, pa tudi po lepem vedenju so se odlikovali.

Dijaki imajo namen nastopiti po vseh naših občinah. Kamor bodo prišli, jih lepo sprejmite, udeležite se njihove prireditve. Dolžni smo zanos te naše mladine priznati in njenemu idealizmu pomagati. Naj bo ta »študentovska rajža«, ki za dijake ni brez žrtev in naporov veselo, plodno srečanje mladine z narodom. To srečanje in oplojevanje naj se nadaljuje, ko bodo ti osmošolci že v poklicih. Bog jim daj srečno in uspešno pot!

Z istim programom so osmošolci nastopili zvečer v Kulturnem domu v Ločah, v splošno zadovoljstvo poslušalcev.

vina). Pri oltarju lurske Matere je gorela sveča, izraz naše živé vere, da je bil Štikrov atej in njegovi predniki z nami ob tej slovesni in za Štikrov dom pomenljivi uri. Z nami se je veselil, da je tudi v bodoče zagotovljeno v Štikrovi hiši spoštovanje do izročila vernih, zavednih prednikov. Razumemo nevestinega župnika, ki je bil po dekanijskih poslih zadržan, da bi se osebno udeležil poročnega slavja svoje faranke. Izjavil je: kako naj hodim, ko mi odpeljete najboljšo! — Bogato sta ženin in nevesta obdarila otroke pred cerkvijo, po naši stari navadi. Naš Foltej pa ni zamudil priložnosti, da je stopil pred ženina, mu izročil križ, znamenje naše vere, in se mu zahvalil za dolgoletno sodelovanje v fantovskih vrstah in njih vodstvu. Kdo neki je uganil misli g. župnika, ki je zamišljen stal poleg? Da bi mladi možje poprijeli za delo v moških vrstah in uresničili pričakovanje koncila, naj se po laikih zopet pokristjani razkristjanjena družba naših dni. — In pevcici so še zapeli našo Rož, Podjuna, Zilja... v zahvalo za dosedanje sodelovanje in kot prošnjo ženinu, naj ostane zvest zbornemu petju in s tem tudi zgledu rajnega očeta.

Na Štikrovem domu so se svatje zbrali k zasluženemu okrepčilu (saj je bilo že precej preko poldneva) in kuhinja je pod vodstvom ženinove stare mame, dobre Postranjakove babice in večje kuharice, ki je vodila že marsikatero ohcetno in primicij-

sko kuhinjo, izvrstno postregla. Pred hišo so ovekovočili ta dan in fotografirali so imeli težavo, kako naj uredijo svate, da bo vsak zadovoljno zajet... Na večer so se zgrnili ob mlademu paru še sosodje »Šenpečrajani«. Kako bi veselo prepeval Kramar in se veselil Jozevega hojsetnega dne, kot se je veselil primicijskega dne g. Petra.

Tudi žihpoljski gospod je pokazal svojo povezanost z novim parom, tako z ženinom kot z nevesto. Saj ima velike zasluge na značajnosti obeh in tudi veliko zadoščenje nad tem poročnim dnem.

Opolnoči smo se razšli in šli počivat. Novoporočnica sta se za nekaj dni podala na jug in se v rabskem soncu oddahnila in spočila. V težko vsakdanjost jima želimo moči, veselja, sonca in mnogo srečnih dni!

SELE

(Štiri nezgode)

Da je pri obešanju perila padla in si zlomila nogo Marija Ogris, p. d. Skutinja in da si je pri padcu z drevesa nalomil hrbtenico naš cerkovnik Janez Lajmiš, je naš list svoječasno že poročal. Oba sta kolikor toliko že okrevala in sta spet doma.

Avgusta meseca pa je na stopnicah ob hlevu zdrknila in si nalomila hrbtenico kmetica Ljudmila Olip, p. d. Uznica. Šest tednov je morala v bolnici za nezgode mirno ležati, sedaj pa sme po zdravniški odred-

bi že vstati. Mož in otroci že težko čakajo na dan, ko se bodo spet mogli zbrati okoli nje ne le ob obiskih, marveč v domači hiši!

Še hujša nezgoda pa je zadela lesnega trgovca Petra Olipa. Pred dvajsetimi leti se je ponesrečil s motornim kolesom ob srečanju s poštnim avtobusom. Dolgo je moral takrat ležati s privezanim in obteženim nogom, da se je zlomljena in v trebušno votlino porinjena bedrna kost zacelila in toliko vravnala, da je spet mogel hoditi, malo šepaje sicer in s palico. Tako se je spet mogel posvetiti svojemu poslu. V torek, dne 27. septembra, popoldne pa mu je doma v veži spodletelo in je padel. Pri tem si je vnovič zlomil isto kost in nalomil kost v boku. Rešilni avto ga je takoj odpeljal v bolnico za nezgode. Kakor pravijo zdravniki, bo moral vsaj tri mesece vnovič ležati s privezanim in obteženim nogom. Huda muka bo to. Vendar je upanje, da bo njegova krepka narava tudi to prenesla. Želimo mu, da vse junaško prenaša in se potem popravljen in ozdravljen vrne med nas.

ŠT. JAKOB V ROŽU

(Izlet prosvetnega društva »Rož«)

Z izleti se naše društvo gotovo ne sme ponašati. Pred tremi leti smo bili zadnjič na izletu. Letos pa smo se odločili, da priredimo skupen izlet v Maribor in Celje. Koliko žrtev in idealizma je treba za naše igre in druge prireditve. Zato prirejamo izlete, ki zblizajo člane med seboj in jim obenem dajo priznanje njihovega delovanja in jožrtvovalnosti.

Odpeljali smo se v nedeljo, dne 25. septembra. Vreme je bilo kot nalašč. V Mariboru smo prisostvovali sv. daritvi in jo nato mahnili proti Celju. V avtu je bilo veselo razpoloženje: ni manjkalo smeha in šale. Posebno nas je veselilo, da se je udeležil tega izleta novi šentjakovski kaplan č. g. Polde Kassl. V njegovi družbi smo se še posebno prijetno počutili. V Celju smo se po kosilu peljali proti gradu. Po majhni pehoji smo dospeli na zgodovinska tla. Lani smo uprizorili »Veroniko Deseniško« in zato nam je bila zgodovina gradu in celjskih grofov znana. Z grada se nam je odprl krasen pogled in občudovali smo na eni strani mesto, na drugi holme in griče z vinskimi trtami. Od Celja nas je vodila pot proti Kranju. Tu smo se še malo pomudili v prijetni družbi. Proti večeru smo jo mahnili domov.

Vsekakor nam je ta izlet dal zopet nekaj novega: videli smo kraje, večini članov še neznane in preživeli smo nekaj ur v prijetni družbi.

Zato velja prisrčna zahvala našemu vrlenu predsedniku Miheju Baumgartnerju, ki je pripravil ta izlet in nam omogočil to doživetje.

Nam vsem pa je dal ta izlet novega poguma in svežega idealizma za delo v našem društvu.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 9. 10.: 6.15 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 10. 10.: 14.15 »Ist all's lei a' Kärntn« — »Je usa 'oj ana Koroška« (Skupna domovina v pesmi in besedi) — nemško-slovenska oddaja. — 18.00 Poje mešani zbor SPD »Danica« v št. Vidu. — TOREK, 11. 10.: Poročila, vreme, objave. Športni mozaik. Poje moški zbor državne gimnazije za Slovence v Celovcu. — SREDA, 12. 10.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 13. 10.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Žena in dom. Prof. M. Rus: Kaj pravite k temu? (Mehanizacija in avtomatizacija). — PETEK, 14.15 Poročila, vreme, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. (Domače vesti). Iz ljudstva za ljudstvo (Ana Paulič pripoveduje). —

**PEČI in štedilnike
znamke Tirolija v
najboljši kvaliteti in naj-
večji izbiri!**

PODJUNSKA TRGOVSKA
DRUŽBA

BRATJE RUTAR & Co.

DOBRLA VES — EBERNDORF
A 9141 Tel 04236-281

Darujte za visokošolski dom Korotan!

Pri nas na Koroškem

Na Češko in Poljsko

(Vtisi s potovanja č. g. Vinka Zaletela)

(4. nadaljevanje)

Ker sem kraje na Češkem že prej poznal, me je predvsem zanimal verski položaj. Splošno znano in priznano dejstvo je, da je na Češkem izmed vseh komunističnih držav za železno zaveso Cerkev na najslabšem, da je tam najbolj radikalen boj proti veri. Le da je borba bolj zvitna, ker država noče imeti mučenikov. Predvsem je komunizem uničil vodstvo Cerkve po načelu: udari pastirja in razkropile se bodo ovce in da je duhovnikom onemogočil delo in vpliv.

Češka dežela je bila že vedno bolj versko slaba, liberalna, razkrajal jo je husitizem, narodna cerkev in svobodomislec Tyrš. Moravska je bila mnogo boljša, najbolj pa Slovaška. Zato se je prav Češka najbolj vdala komunizmu. Kako je bilo s praškim nadškofom kardinalom Beranom, itak vemo. Med vojsko so ga Nemci zaprli v koncentracijsko taborišče, po vojski ga je pa vlada internirala, da sploh ni mogel izvrševati službe. Prav tako je zaprla druge škofove in ko so pomrli, ni pustila novih škofov. Tako razen slovaških škofov ni bilo do zadnjega nobenega škofa na Češkem, šele pred dvema letoma je vlada toliko popustila, da je Praga dobila administratorja škofa Tomaška, ki pa je v svoji službi odvisen od milosti vlade. V župniji mojega prijatelja, n. pr. že 16 let ni bilo birme in je najbrž še dolgo ne bo.

Vsak duhovnik, ki hoče izvrševati svoj poklic, mora imeti »status consensus«, to je pristanek vlade. Nekateri duhovniki so zaprti, nekateri pa ne smejo vršiti nobenega duhovniškega dela, torej morajo delati v tovarni ali na cesti ali v kakem podjetju, mlekarni itd. Župnik, ki ima pristanek vlade, sme vršiti dušno pastirstvo le v svoji fari, torej ne sme iti pomagat spovedovat v sosednjo faro. Zelo rad bi obiskal znanca duhovnika, pri katerem sem bil tudi kot bogoslovec na počitnicah, Jožefa Šimonika. Bil je najprej obsojen na dosmrtno ječo, 12 let prebil v ječi, potem izpuščen na prisilno delo, sedaj dela v nekem magazinu v Brnu. Tudi privatno ne sme maševati. In takih slučajev je precej. Zadnje čase se položaj malo boljša, tako n. pr. so izpustili iz ječe nekdanjega študentskega spovednika Otona Madra, toda ne sme več izvrševati svojega poklica. Kako strogo je to, se vidi iz zadnjega slučaja: v Budjejevicah je bil več let zaprt semeniški spiritual Avguštín Maly. Po prestanem zaporu so mu prepovedali izvrševati poklic. Sedaj pa so ga zopet aretirali in obsodili na več let ječe, češ da je zopet vršil duhovniško delo, ker se je z drugimi duhovniki razgovarjal o verskih problemih in je spovedoval. Toda zdi se mi, da je za duhovnika lažje biti zaprt kakor pa biti v svetu, pa ne smeš prav nič duhovniškega vršiti. Če si zaprt, imaš vsaj to zadoščenje, da po krivici trpiš in ne moreš delati, toda biti zunaj »na svobodi«, ki je najhujše suženjstvo države!

Kakor povsod v komunističnih deželah, seveda tudi na Češkem vlada gleda na to, da uradniki, učitelji, vojaštvo in policija ni okuženo z verskim bacilom, da so »čisti« in zanesljivi. Taki se ne smejo cerkveno poročiti, ne dati krstiti otrok, ne jih pustiti k verouku itd. Anička, ki je sama zelo verna, je poročena z oficirjem, mi je rekla, da v kraju službe nikoli ne gre k maši, ker če bi šla, bi mož izgubil službo. Ker je na Češkem skoro vse podržavljeno, so torej ljudje še mnogo bolj odvisni od oblasti, da jim da službo in kruh.

Na Češkem in Moravskem je bilo včasih toliko duhovniških poklicev, da so jih kar »izvažali«, da so duhovniki v avstroogrski monarhiji šli v druge kraje duše past. Nekako pred 60–80 leti so prišli tudi na Kranjsko, Primorsko in Koroško. Starejši se še spominjajo čeških duhovnikov na Koroškem: n. pr. Jožefa Tabatzyka v Blacah, Antona Pelnara v Štebnu na Zilji, Alojzija Maraška na Rebrci, Kindelmana v Št. Vidu v Podjunji; v Št. Jakobu pa je umrl pred leti železomastnik Alojzij Železný.

Nas je n. pr. v škofijski gimnaziji v Št. Vidu učil petja češki duhovnik Vojteh Hybašek. Sedaj so ukini vsa semenišča razen enega v Ljutomeru in še tam smejo sprejeti le malo število, kolikor pač vlada dovoli. Letos se je prijavilo za semenišče okoli 70 dijakov, smejo jih pa sprejeti le 17. Ko sem pa pred 33 leti obiskal semenišče

v Olomoucu, je bilo samo tam 300 bogoslovcev. Zato je danes tako veliko pomanjkanje duhovnikov in bo vedno večje, ker starejši izumirajo, mladih pa ni dovolj. Zlasti industrijski kraji so že povsem poganski. Ali si morete predstavljati tole: Gottwaldov, kjer je največja industrija čevljev, bivši Bata, ima 80.000 ljudi, pa je tam nekje skrita kapela za kakih 20 ljudi. Nobene cerkve! Nove pa graditi ne smejo. So nekateri kraji na Češkem, ki imajo po 20.000 prebivalcev, pa so brez duhovnika. Da so vmes tudi, zlasti na Moravskem in Slovaškem, versko odlični kraji, naj navedem le zgled sosednje fare, kjer sem bival in smo se z župnikom vozili okrog: vsak dan ima kakih 200 obhajil, ob prvih petkih pa 400. In kako ljudje tam molijo in pojejo, kako je tam veliko otrok v cerkvi.

Ker so vse samostane vzeli in ker redovniki nimajo pravice do svojega življenja, v vsej državi nisem videl niti enega redovnika ali redovnice, vsaj v redovni obleki ne. Sestre pa sem videl le znotraj v duhovniški zdraviliški hiši v zdravilišču Pieštany (država je vzela tam duhovnikom veliko moderno okrevališko hišo) in pa v Pragi v »duhovniškem domu«. Prijatelj mi je namreč svetoval, naj grem v Pragi tja, kjer je dom za duhovnike. Najprej sem prikladal eno sestro, ki se še govoriti ni upala. Potem je s težavo prišla druga, ki si pa kljub priporočilu in prošnjam ni upala mene vzeti pod streho, češ da bi moral biti preje policijsko prijavljen, da sedaj ni

IZ KARAKTEROLOGIJE:

Značaj oblikuje obraz

Lep pogovor pravi takole: V mladosti imamo obraz, ki ga nam je Bog dal, na starost tistega, ki smo ga sami izoblikovali.

Kolikokrat se zgodi, da izredno lep, mil in očarljiv obraz po kakih desetih letih skoro ni več mogoče spoznati in ljudje pravijo: Jaj, kako se je ta žena postarala. Le kam je izginila njena lepota?

Postaranemu ženskemu obrazu pa niso kriva vedno leta, skrbi ali bolezen, temveč dejstvo, da je bila mladostna lepota samo zunanji pojav, ki ni imel z značajem nič skupnega in je zato hitro izginila.

Nasprotno pa najdemo obraze, ki postajajo z leti vedno lepši, finejši, plemenitejši. Srečujemo stare gospe, ki v svoji mladosti niti niso veljale za posebne lepote, pa imajo na starost neverjetno mlad in lep obraz. Naravno dostojanstvo podeli obrazu plemenite poteze, veselo razpoloženje poglubi smehljaj, dobrosrčnost mu da poseben čar, ki ga tudi starost ne uniči.

Vemo pa, da slabe lastnosti, grde misli lahko predčasno opustošijo najlepši obraz. Zavist in sovraštvo, malenkostnost in zagrejenost, domišljavost in prevzetnost, sebičnost in brezčutnost zapuste neizbrisne sledi na našem obrazu, napravijo ga grdega.

Avstrija in evropska pristanišča

V avstrijskih listih so se v zadnjem času pojavile nekatere zanimive razprave o razvoju domačega blagovnega tranzita skozi najvažnejša evropska pristanišča. Avstrija se pri svojem trgovinskem poslovanju s prekomorskimi deželami poslužuje 16 pristanišč, ki se nahajajo v Belgiji, na Holandskem, v Italiji, Jugoslaviji, na Poljskem ter v obeh Nemčijah. Če razdelimo omenjena pristanišča na dve skupini, na severna in južna, je lansko leto odpadlo na prva 56 odstotkov, na druga pa 42 odstotkov avstrijske prekomorske trgovine; 2 odstotkov prometa je lani prevzela Donava. Na Hamburg, Reko in Trst so lansko leto odpadle približno tri četrtine vsega avstrijskega tranzitnega prometa. Vse do lanskega leta je bil Trst najvažnejše »avstrijsko« pristanišče, lani pa ga je v tem pogledu prehitel Hamburg. Do premika na vrhu lestvice je prišlo zaradi občutnega popuščanja avstrijskega tranzitnega prometa skozi Bremen in nekatera druga pristanišča na severu, skozi Trst pa se je ta promet zmanjšal za 9 odstotkov, in sicer na 829.628 ton. Tranzit skozi Hamburg pa je nasprotno narastel za 32 odstotkov, ter je presegel milijon ton. Tudi tranzit skozi Reko je bil lani za spoznanje manjši od predlanskega (za 1 odstotek), ter je znašal 460.613 ton. Najbližja avstrijskemu državnemu ozemlju ležijo pristanišča Trst, Reka in Koper: na

tam od vlade postavljenega upravnika doma, da je tako strogo, sploh ne smejo...

Najbolj me je bolelo v Velehradu. Tam, kjer je bil sedež sv. Metoda in kjer je pokopan, kjer je prekrasna cerkev in semenišče, kjer je Stojanov dom za duhovne vaje in tečaje (Stojan je bil svetniški škof v Olomoucu, ki je zelo poštepeval cirilmetodijsko idejo in storil velikansko delo), kjer sem bil kot bogoslovec na cirilmetodijskem kongresu in sem tam govoril kot zastopnik ljubljanskih bogoslovcev, kjer je bilo včasih toliko romarjev in tako razvito življenje, je danes žalostno kot na pokopališču. Ni romarjev, cerkev z vsemi izkopanimi in ostanke stare romarske bazilike je nekak muzej, kamor prihajajo starinoslovci in turisti ogledovat, župnišče, semenišče, Stojanov dom pa so podržavljene, nekam so dali bolnico, drugam hiralnico za stare ljudi. Še pri bolnikih in starčkih sem videl neko otopelost, osamelost, saj je za njihovo telo poskrbljeno, ne pa za dušo, za srce, za notranjo toploto in veselje. Tisti, ki bi ji mto dali, so odstranjeni... In ko smo opoldne šli na kosilo v edino restavracijo, seveda podržavljeno, smo brez kosila odšli, ker nismo našli zaželenih jedil.

Zopet premišlujem: Velehrad, slovansko srce, nekoč središče velikomoravske države in Metodovega misijonstva in pred vojsko središče cirilmetodijske misli in dela za cerkveno zedinjenje — in Velehrad sedaj!

Morda mi bo kdo ob tem očital, da Češko prikazujem le negativno. Gotovo nikjer ni vse slabo, toda v verskem oziru je na žalost tako, in ker mi je Češka tako pri srcu, najbolj želim, da bi kmalu mogel kaj lepšega napisati.

Prelatova zadnja pot

(Nadaljevanje s 1. strani)

vencev, Kluba slovenskih študentov na Dunaju ter številni rojaki iz Zilje, Gur, Roža in Podjune.

Zbor deškega semenišča v Tanzenbergu je vodil prof. Raimund Wang, moški zbor dijakov slovenske gimnazije pa prof. dr. France Cigan. Med mašo je prepeval stolni zbor Requiem dr. Antona Faista, na orglah je spremljala gospa Frieda Spanring.

Pogrebne obrede pred domom je opravil gen. vikar dr. Kadras, nakar so se Marijanišniki z nemško in slovenski dijaki s slovensko žalostinko poslovali od svojega veroučnega nadzornika. Dolg sprevod se je nato vil po celovških ulicah v stolnico, kjer je prevzvišeni nadpastir dr. Köstner daroval zanj sv. mašo. V nagovoru je omenjal žrtev in trpljenja polno pot blagega duhovnika in se ga spomnil tudi v slovenski besedi kot svojega vestnega sotrudnika. Ob koncu je še prebral prelatovo zadnjo prošnjo, v kateri je rajni prosil vse, ki bi jih bil kakor koli užalil, odpuščanja in se zahvalil vsem duhovnikom in laikom, ki so ga podpirali pri njegovem delu, za njihovo pomoč. Še se je oglasila žalna melodija s kora in obredna pesem duhovniškega zbora, natrpna cerkev je zbrano molila z nadpastirjem Oče naš v nemški in nato v slovenski besedi, nakar je krsto spremljal ožji duhovniški krog v stolnično grobnico, kjer sedaj njegovo truplo čaka vesoljne sodbe, ko bo združeno z dušo slavilo vstajenje in večno življenje v Bogu.

PRIMANJKLJAJ V AVSTRIJSKI PLAČILNI BILANCI

Dunajski dopisnik londonskega finančne lista »Financial Times« se v svojem dopisu bavi z naraščanjem primanjkljaja v avstrijski plačilni bilanci. V prvem trimesečju 1966 se je primanjkljaj dvignil na 100 milijonov šilingov, medtem ko je lani avstrijska plačilna bilanca v istem razdobju zaznamovala prebitok 200 milijonov šilingov. Poslabšanje stanja plačilne bilance je nastalo predvsem zaradi povečanja primanjkljaja v trgovinski bilanci za 60 odstotkov. Ta je dosegel vrhunec s 4800 milijoni šilingov. Uvoz se je povečal za 20 odstotkov (v primeri s prvim trimesečjem leta 1965), medtem ko je uvoz narasel samo za 7 odstotkov.

AVSTRIJSKI IZVOZ REZANEGA LESA NARAŠČA

Avstrija je v maju izvozila 258.925 kubičnih metrov rezane smrekovine, to je za 3 odstotke več kot v aprilu in za 1,7 odstotka več kot v maju 1965. V prvih petih mesecih tega leta je dosegel izvoz 1.136.537 kubičnih metrov, za 2,9 odstotkov več kot v istem času leta 1965. Obstaja torej težnja za naraščanjem izvoza. V prvih petih mesecih 1966 je Avstrija izvozila rezane smrekovine 87,7 odstotka (lani 87,1 odstotka) v dežele Evropske gospodarske skupnosti (EWG), 3,7 odstotka (3,5) v dežele EFTA (Evropsko združenje za svobodno trgovino 2,1 odstotka, (1,6) v dežele vzhodne bloka, 3,3 odstotka (4,2) v druge evropske dežele in 3,2 odstotka (3,6) v dežele izven Evrope.

Bolezen stoletja

Zdravniki iz vsega sveta skušajo odkriti zdravilo, s katerim bi se lahko borili proti »bolezni stoletja« — raku. Da se z rakom ukvarja veliko število znanstvenikov, dokazuje 8. kongres kancerologov (zdravnikov za rakasta obolenja) v Moskvi, ki se ga je udeležilo 6000 strokovnjakov iz skoraj vseh držav. V ZDA in nekaterih drugih deželah pa so celo sprejeli zakonska določila, s katerimi želijo omejiti kajo tobaka, za katero pravijo, da pomaga pri razvoju raka na pljučih.

V večini evropskih dežel se je smrtnost zaradi raka na pljučih podvojila v razdobju od leta 1952 do 1962. Svetovna organizacija za zdravstvo je pri svojih raziskavah ugotovila zanimive podatke: smrtnost za rakom na pljučih je šestkrat večja pri moških kot pri ženskah; največja smrtnost je v zahodnem Berlinu, kjer umre za to boleznijo 111 ljudi na leto od 100.000 prebivalcev (le moških). Nato sledi Škotska s 95 primeri letno na 100.000 prebivalcev, pa Velika Britanija z 89, Avstrija 75 itd. Mnogo tovarn in raznih organizacij daje letno »težke« milijone samo zato, da bi čimprej odkrili zdravilo proti boleznim, ki se vedno bolj širi.

ZA MLADINO IN PROSVETO

Takšni naj bodo naši mladi

Ali poznate fanta oziroma dekle, ki je v resnici pravi pobornik za uresničenje koncilskih idej v našem življenju na Korškem?

Da bo na to lažje odgovoriti, recimo najprej: Katere so osnovne lastnosti takega fanta in takega dekleta? Katere so osnovne lastnosti članov in članic mladih koncilskih skupnosti?

Odgovor se glasi: Osnovne lastnosti takega fanta in dekleta so: vernost, solidarnost, nesebičnost, resničljubnost, pravicoljubnost in osvajalnost.

Kaj pa mislimo pri tem o vernosti? Ali

je treba pobožnjakarstva? Ali je treba delati tako, kot delajo nekateri naši stari?

Pustimo to! Recimo raje, da pojmuje mo »vernost« fanta in dekleta po moderno. Krepost vernosti se namreč kaže v tem, da svoje zasebno in javno življenje uravnavaš po smernicah Kristusovih.

Podbornik in pobornica za zmago koncilskih idej se bosta v pogledu vernosti varovala dveh reči: prvič, da se svojega verskega prepričanja in življenja pred nikomer ne bosta sramovala in se nasprotnikov ne bosta bala. Drugič: svojega verskega prepričanja ne bosta imela le na jeziku, ampak ga bosta skušala pokazati v dejanju.

415 let od prve slovenske knjige

Ob koncu srednjega veka so iznajdba tiska, smodnika in odkritje Amerike ter uvedba denarja kot splošnega plačilnega sredstva spremenile mišljenje in življenje ljudi. Nastopil je čas humanizma in renesanse. Med ljudi je planil val poganške miselnosti. Zajel je celo cerkvene kroge in celo papeštvo. Papeži so postali bolj svetni kot cerkveni vladarji.

Ni čudno, če je nastalo nezaupanje proti Rimu in kritiziranje razmer v Cerkv. V kmetu, ki je bil na milost in nemilost prepričan graščakom, je vstal duh upora. 16. stoletje je polno kmečkih uporov.

Vse to je bilo ozadje revolucije med kristjani, ki jo je sprožilo zbiranje denarja za zidanje cerkve sv. Petra v Rimu.

Na Nemškem je nastopil na dan Vseh svetih leta 1517 (prihodnje leto bo 450 let) redovnik in bogoslovni profesor dr. Martin Luter in začel v Wittenbergu reformacijsko gibanje. Marsikaj je po pravici grajal v Cerkv, je pa šel predaleč. V zadevo so se vmešali plemiči in v kratkem času je odtrgal od katoliške Cerkve Nemčijo in velik del ostale Evrope. Njegova zahteva, da naj vsak sam bere sveto pismo, je bila vzrok, da smo tudi Slovenci dobili prve knjige v slovenskem jeziku.

Primož Trubar

Glavni zagovornik tega gibanja med nami je bil Primož Trubar (1508–1586), doma iz Dolenjskega. Bil je katoliški duhovnik, a je postal protestant in moral zaradi tega pobegniti od doma na Nemško. Ker ni mogel Slovincem drugače oznanjati novega nauka, je začel sestavljati knjige za svoje rojake.

Tako je l. 1551 izdal »Abecedarium« in »Catechismus«, ki sta prvi dve slovenski

knjigi. V naslednjih letih je izdal še »Ta evangelij svetiga Matevža«, »Ta prvi del Noviga Testamenta«, Davidov psalterij, katekizem s pesmimi (prva slovenska pesmarica) in pa katekizem z dvema razlagama. Trubar je pisal v svojem domačem jeziku in tako je dolensko narečje postalo temelj slovenskemu književnemu jeziku.

Drugi protestanti

Za njim je Jurij Dalmatin, protestantski pridigar v Ljubljani, prevedel celotno sv. pismo v slovenščino. Izšlo je leta 1584 v Wittenbergu v Nemčiji z naslovom »Biblija, tu je, vse svetu pismu«. Biblijo so iz tiskarne prepeljali na Slovensko v sodih. Ta knjiga je potem 200 let kazala pot vsem našim pisateljem.

Znan je tudi Adam Bohorič, učitelj in prvi slovenski slovničar. Leta 1584 je izdal prvo slovensko slovnico v latinskem jeziku z naslovom »Arcticae Horulae«, kar bi se reklo: Zimske urice. Po tem možu imenujemo pisavo, ki so jo uporabljali za pisanje slovenskega jezika protestantski pisatelji — bohoričico. Tako so pisali za njimi tudi drugi. Šele v Prešernovem času je bohoričico izpodrinila »gajica«, za katero je značilno, da piše črke »č«, »ž«, »š« s strešico.

DROBIŽ

● V raznih deželah pripravljajo ljudje žgane pijače na različne načine. Prebivalci gorskih področij Južne Afrike imajo posebno žganje, ki ga kuhajo iz čebelnih ličink. Pijača ima podoben okus kot pivo. Skrivnost kuhanja čebelnega žganja domačini ljubosumno varujejo.

Pavla Wendell je stopila iz hotela. »Novico imam za vas!« je oznanil Bob. »Z vami se peljam v Pasadeno!«

»To bo prijetno!« se je nasmehnila. »Vstopite!«

Bob je hotel sestiti h krmilu, toda Pavla ga je zavrnila: »Ne, hvala! To prevzamem sama. Vi ne poznate potov.«

»Ali ste vedno tako odločni?«

»Žal, da ne še dovolj! Spomnite se le Eddieja Bostona! Kaka sramota, da nisem mogla nič opraviti!«

»Ne skrbite za to! Premetenca bi ne bili lahko ujeli. Sedaj bova Chan in jaz poskusila srečo.«

»Kako bo sedaj z zadevo?«

»Še vedno tam, kjer je bila! Nekaj časa sta se pomenkovala o nerazjasnjem umoru. In ko je mrak objel gore, sta pripela v zeleno rodovitno dolino, polno cvetličnega vonja.

»Ah!« je globoko zajel Bob. »Kako diven vonj! Kaj neki je to?«

Pomilovalno ga je pogledala dekle. »Ubooga velikomestna duša! To je oranžno cvetje!«

Bobu se je zdelo, da sta mnogo prezgodaj prišla v Pasadeno. Pavla je hotela svojega gosta pustiti pred hotelom Maryland. »Ampak prosim vas!« je ugovarjal. »Sprememim vas vendar v Hollywood!«

»Ni treba! Meni se godi kakor vam! Pazim lahko sama nase! Morda se pa vidiva jutri...«

Najvažnejših je prvih sedem let

V prvih sedmih letih življenja postane otrok tak, v kakšnega se bo razvil, ko odraste. V tej dobi se nabere v njem vse psihično bogastvo. Najnovejše psihopedagoške teorije še posebej potrjujejo dejstvo, da je človeška osebnost zakopana prav v prvih sedmih letih, ko starši položijo v otroka semena, iz katerih bodo kasneje vzklili plodovi. Zato tudi resnično velja geslo za starše: vzgajajte otroke tako, da vzgajate sami sebe!

Katere napake dandanes najpogosteje pripisujejo staršem pri vzgoji njihovih otrok? To so: nezmožnost ljubezni, tesnoba, zaskrbljenost, hiperprotekcijem, gledanje na otroka kot lastnino in nervoza. Razen tega pa še: nedoslednost, oportunistem, pomanjkanje spoštovanja, intervencionizem in še slepota za vse naokrog sebe,

Za otroka in njegov razvoj je pomanjkanje posvečanja »njemu« prav tako škodljivo, kot če bi v otroku namesto samostojnega bitja videli izključno lastnino.

Za otroka je nevarna tudi nervoza staršev v občevanju z njim, kajti otroci so tako izredno občutljivi, da takoj začutijo pravo vzdušje in razpoloženje staršev.

Moderno življenje zahteva od staršev tudi nov način vzgoje, ki se razlikuje od »tistega od nekoč«. Za sodobno vzgojo je važno to, da starši študirajo svoje vzgojne probleme in vložijo vanje tudi več poznavanja samega sebe in več spoštovanja do otroka. Študij vzgojnih problemov namreč ni nečastna stvar, niti ne ogroža osnov starševske avtoritete, ampak priča o inteligenci roditeljev. B. J.

ZA NAŠE MALE

Črna krava, molzo naša

Črno kravo, molzo našo,
Gregor žene v log na pašo.
Pasi, pasi, kravica,
kjer je mehka travica;
mleka dosti nam podeli:

dve čebriči,
dve kebljici,
drobno kašo z njim zabeli!
Mlečna kaša — mati naša
in otroška sladka pašal!

Fran Levstik

Kepo zemlje mu je zalučal v glavo

Nevernik je prišel k muslimanskemu menihu s tremi pomisleki proti veri, na katere je bil sila ponosen. Rekel je: »Kako moreš trditi, da je Bog povsod navzoč? Jaz ga nikjer ne vidim, zato ne verujem vanj. — Človek ni svoboden, dela le tisto, kar Bog hoče. Kako, da človeka kaznujejo za njegova dejanja? — Vi učite, da hudič trpi v peklju od ognja. A kako more neki element sam sebe trpinčiti, saj je hudič ogenj sam?«

Menih je namesto odgovora pograbil kepo in jo neverniku zalučal v glavo. Za to

dejanje je bil poklican pred sodnika, pred katerim se je branil tako-le:

»Namesto z besedami sem temu, ki me je obiskal, odgovoril tako, da sem mu vrgel v glavo kepo zemlje. Upam, da s tem nisem nič hudega storil. Če on trdi, da ga od kepe boli glava, mu odgovarjam, da mu ne verjamem, saj njegove bolečine ne vidim. Če trdi, da me je treba kaznovati zaradi mojega dejanja, mu odgovarjam, da po njegovem nihče ni odgovoren za svoja dejanja, ker ni svoboden, in torej ne smem biti kaznovan. Če trdi, da sem ga s kepo ranil, mu odgovarjam, da to ne more biti res, saj on je iz zemlje in kako naj zemlja rani sama sebe?«

Cesta

Po vsej deželi vodijo ceste iz kraja v kraj. Poznamo državne, deželne in občinske ceste. Državne ceste so večinoma asfaltirane. Državne in deželne ceste so zelo važne — na njih je promet največji. Te ceste povezujejo najvažnejša naselja države. Občinske ceste povezujejo vasi občine in vodijo do deželne ali državne ceste.

Ceste popravlja cestar. Če nastanejo v njej jamiče, jih zasiplje. Večkrat navaža gramoz na cesto. Izkoplje tudi odtokke, da more voda odtekat, in čisti cestne jarke. Cestar rabi lopato, rovačo, samokolnico in gare.

Na cesti je nevarno. Avtomobili, kolesarji, vozniki in pešci morajo upoštevati prometna pravila. Lahko se zgodi kaka nesreča! Bodi torej previden! Hodi vedno po desni strani! Zapomni si, da cesta ni igrišče!

UGANKE

Je mati slabotna,
še stati ne zna.
Pa sina se varuj,
te vrže ob tla.

(vina in i)T

Earl Derr Biggers:

29

KITAJČEVA

papiga

»Ali ne bo to nevarno? Kaj pa, če Madden zve, kaj počenjava?«

»Naj bo tvegano, toda sedaj sva v obupnem položaju.«

»Bogu bodi potoženo, druge izbire res nimava. Ko pa se vrneva s svojega poizvedovanja, bom, če še vedno ne bo vse jasno — taka skušnjava me prijemlje — vzlet težko breme vam z želodca, sebi pa s srca.«

»Potrežljivost je najlepša čednost!« se je nasmehnil Kitajec.

»Toda vi je imate v zalogi več kakor kak drug zemljan.«

Bob se je oddahnil, ko je videl pred hotelom Pavlin voz. Odnekod pa je prišel Will Holley, ki sta mu povedala svoje načrte.

»Lahko vama nekoliko pomorem,« je menil urednik. »Upravitelj Maddenove hiše v Pasadeni je simpatičen starejši gospod — Peter Fogg se piše — bil je že večkrat tukaj in ga precej dobro poznam.«

Na vizitko je napisal nekaj besed. »Dajta mu to in povejta, da sta bila pri meni!«

»Kje vas morem najti?«

»Ob eni pred filmskim ateljejem!« In z veselim pozdravom se je pognala po jasno razsvetljenem Colorado Siretu.

Bob je prenočil v hotelu. Pri jutranji kavi se je domislil, da biva eden njegovih sošolcev, Spike Bristol, že nekaj let v Pasadeni. V telefonski knjigi je ugotovil, da dela v neki banki, kjer ga je takoj obiskal. Namignil mu je, da je prišel po posebnih opravkih, in ga prosil, naj bo razgovor zaupen. Ali poznaš P. J. Maddena?«

»No, tikava se ravno ne in na obed me tudi še ni povabil. Toda finančniki poznamo drug drugega. Še pred nekaj dnevi sem imel z njim kupčijsko opraviti.«

»Pripoveduj!«

»Pa naj tudi to ostane med nama! Madden je prišel v sredo zjutraj k nam z akcijami, vrednimi sto in deset tisoč dolarjev. Po njegovi želji smo jih zanj prodali in mu denar izplačali v gotovini.«

»Aha! To me nikakor ne preseneča. Madden je namreč v veliki stiski. Sedaj sem gost na njegovi puščavski farmi in utemeljeno sumim, da so ga dobili v kremplje izsiljevalci.«

Spike Bristol ga je osuplo pogledal. »No, in? To je končno vendar njegova stvar!«

»Ne popolnoma! Neka kupčija z mojim očetom je zapletena v to. Ali poznaš koga pri banki Garfield?«

»Eden mojih najboljših prijateljev je tam blagajnik. Pa saj sam veš: ti bankirji

so kakor v trdo kuhana jajca. Vsekakor pa bi bilo treba poskusiti.«

Odšla sta skupaj v banko Garfield in Bristol se je dolgo pogovarjal s svojim znancom. Potem je Boba predstavil blagajniku. »Znano vam je,« je dejal bančni uradnik resnega obraza, »da vaša prošnja krši pravila. Toda če za vas jamči Spike... Kaj bi radi izvedeli?«

»Milijonar Madden je bil v sredo tukaj. Kaj se je tedaj zgodilo?«

»Da — res! Že dve leti ga nismo videli in bilo je silno razburjenje. Ostal je dolgo doli v jekleni sobi pri svojem tresoru.«

»Ali je bil sam?«

»Ne. Prišel je z njim njegov tajnik Thorn, ki ga dobro poznamo. Zraven je bil tudi majhen starejši gospod, ki se ga pa ne spominjam več, kakšen je bil!«

»Odrpl je torej svoj tresor. In kaj še?«

Blagajnik se je obotavljal. »No — brzojavil je svojemu uradu v New York, naj nam po banki Federal Reserve nakažejo precej visoko vsoto — toda o tem ne bi rajši nič povedal.«

»Vsoto ste mu izročili?«

»Tega pojasnila vam ne morem dati. Bojim se, da sem že preveč izblebetal.«

»Na mojo besedo — ne boste obžalovali! Najlepša hvala!«

»S svojo podporo si mi mnogo pomagal, Spike!« je dejal Bob na cesti. »Sedaj pa zbogom!«

»No, no! Hočeš se me iznebiti kakor sta-

P I S A N O B R A N J E

FR. MILCINSKI:

Kraljevič Marko in Turčini

Kraljevič Marko je bil boder junak, kričevice ni trpel, ne da jo delajo njemu ne da jo delajo drugim, in ni ga bilo, kogar bi se bal. Pa je bil tudi veselega srca, rad se je smejal, niti se ni branil vina, kadar mu je žejja žgala junaško grlo.

Turki so ga zavidali in so nosili pritožbe carju gospodarju: kako popiva Marko — preden poteče leto dni, bodo suhe kleti vesoljnega carstva; in ne le, da pije, še z buzdovanom bije Turkom kosti in s sabljo jim robu glave; in še so ga tožili, da se oblači v zeleni plašč, pa je zelena barva sveta in prepovedana; in so ga tožili, da ne posti turškega posta ramazana.

Nosili so tožbe carju gospodarju, car gospodar pa je rekel in dejal: »Bog z vami, turški bratje, kar ujemite ga, kar pripeljite ga, da ga sodim!«

Turškim tožnikom niso gódirle carjeve besede in so odgovorili: »Bog s tabo, car in gospodar! Ne bi vile ujele Marka, kaj šele mi! Da smo mu kos, ne bi nam bilo treba tvoje sodbe.«

Zgodilo se je, sejem je bil v belem mestu Sarajevu, pri mladi krčmarici Mari je pilo trideset Turčinov. Vino jim je udarilo v lica, o vsem in vsakem so govorili, ponajveč o kraljeviču Marku, kje in kako bi ga zajeli, da mu odrobijo ruso glavo.

Pa prihaja preko Sarajeva boder junak, po trgu je nagnal bistrega konja, da so zapele šipe v oknih, pred krčmo mlade Mare se je ustavil. Bil je kraljevič Marko. Razjahal je šarca, bojno kopje je zasadil v tla, za kopje privezal verno žival in je vstopil:

»Pomozi vam Bog, trideset Turčinov!«

Pomeknili so se drug do drugega, da mu napravijo mesto, trideset čaš so mu napolnili, še s tridesetimi mu nazdravili, po volji bi jim bilo, da se opije in da jim vino dá junaka v roke.

Marko je izpil vseh šestdeset, toliko da si je zmočil brke, in še je poklical krčmarico:

»Mlada Mara, sukaj se in hiti, žčen sem! Natoči meh, ki drži dvanajst bokalov, še drugega napolni za vernega šarca!«

Mlada Mara je čula Markove besede in je skočila, da stori po ukazu. Marko je dvignil meh in ga nagnil, po belem grlu mu je steklo rujno vince. Še mu je dala drugega in je Marko šel in napolnil šarca. Kar je ostalo šarcu, je sam izpil.

Trideset Turčinov je utihnilo, drug je pogledaval drugega: videli so, da z vinom ne ujemó junaka.

Pa jim je Marko veselo govoril: »Dajte, trideset Turčinov, nabašite mi pipo!«

Vsi po vrsti so potegnili mošnje, iz roke v roko je šla pipa naokoli, vsak je vso mošnjo obrnil vanjo.

re suknje!« se je pritoževal Bristol. »Kaj, ko bi šla zajtrkovat!«

»Obžalujem! Morda drugič! Sedaj se moram podvizati. Kolodvor je menda takoj tukaj spodaj? Torej na svidenje!«

Iz vlaka je stopil ob enajstih čisto drug, popolnoma civiliziran Charlie Chan. Bil je tako opravljen kakor oni dan v San Francisku. »Danes sem zopet človek!« je ugotovil smeje se. »Šel sem v Barstow po svojo obleko.«

»Ali vas je Madden rad pustil?«

»Kako ne? Odšel sem, preden se je zbudil. Pustil sem mu listek s spakodranim pravopisom. Najbrž mu je sedaj težko pri srcu, ko misli, da mu je Ah Kim za vedno pobegnul. Kako veselo bo presenečen, ko se bo njegov kuhinjski strežaj zopet vrnil v gnezdo!«

»Medtem pa sem bil jaz zelo delaven, Charlie!« Bob mu je poročal, kaj je opravil to jutro. »Ko se je stari lisjak oni večer vrnil v svojo lisičjo luknjo, je najbrž namesto potu potil denar iz vseh luknjic. Holleyeva teorija, da ga izsiljujejo, je bila čisto gotovo prava.«

»Skoraj se dozdeva tako. A so še drugačne možnosti. Madden je umoril človeka in se boji, da bi bil umor odkrit. Sedaj grabi ogromne vsote denarja, da bi mogel, če treba, pobegniti z nabrano gotovino, preden bi počilo. Kaj menite?«

»Že mogoče.«

»Sedaj izprašajva upravnika njegove hiše.«

Prišla je pipa naokrog in Marku v roke, z junaškim palcem je potlačil tobak — polovica pipe je bila še prazna. »Šleve, trideset Turčinov!« je dejal. »Da mi nabašete zvrhoma pipo, sem ukazal!«

Pa se oglasil med tridesetimi Turčini mali kapetan:

»Naj ti jo nabašejo vrage, mi ti je ne bomo! Kar ga je pod carjem tobaka, ti bi ga popušil od ene nedelje do druge!«

Neprijazne so se zdele kraljeviču Marku te besede pa je sunil malega kapetana s pipo. Kakor ga je rahlo sunil, mali kapetan se je trikrat prekopicnil, pipa se je razletela na devet kosov.

Turčinom je bilo žal tovariša, s hrupom in vikom so ga pobirali s tal. Marku je bilo žal pipe in tobaka, ali se ni jezil. »Kaki ste, trideset Turčinov, da ne umejete šale! Moja pipa in vaš kapetan — bot za bot! Dajte, da se junaško objamemo!«

Ali ni se hotelo Turčinom njegovega objema, šli so in je neslo vseh trideset z malim kapetanom na čelu novo tožbo pred carja.

Carju je bilo tožb dovolj. Poklical je črnege slugo in ga poslal, da najde in pripelje Marka, zdaj in takoj mora preden, živ ali mrtev.

Črni sluga si je opasal bridko sabljo, še se je oborožil s težkim buzdovanom, pa ko je stopil v krčmo mlade Mare in kraljeviču Marku pred svetle oči, mu je padel buzdovan iz rok, s čelom se je doteknil tal in je dejal in govoril:

»Zdrav, junak kraljevič Marko, pozdrav!

OB MESECU OKTOBRU:

Marija jih je klicala . . .

Dunajski pisatelj Hoppe, ki je napisal debelo knjigo o božjih poteh, poudarja, da je v slovenskem ljudstvu opaziti prav posebno stremljenje: naše ljudstvo se namreč odlikuje pred drugimi s tem, da ima postavljenih veliko svetišč po hribih in gorah. Kjer je priroda ponudila lahko lepo višino, je pobožno ljudstvo že zgradilo svetišče. Znano je, da se od Sv. Petra blizu Brezij vidi s prostim očesom 120 cerkvá. Ta dunajski pisec je po površni cenitvi, kakor sam poudarja, ugotovil po slovenskih krajih tisoč in raje še več cerkvá po višinah, po hribih in gorah.

Večkrat so precej oddaljene od naselij, a zato tembolj pričajo o veliki pobožnosti, o verski sili in moči in o poeziji našega ljudstva, ki brez ozira na samo potrebnost in koristnost sledi le vzvišenim težnjam srca in ne miruje in ne počiva, dokler ne

Hiter avto ju je pripeljal na Orange Grove Avennijo. V sencu poprovcev, ki so senčili cesto milijonarjev, je rumeni detektiv s spoštovanjem ogledoval sijajne palače. »Veličasten vtis na človeka, ki je bil rojen v bojni koči ob močvirni reki. Bogati belci kraljujejo tukaj kakor cesarji. Ali jih to zadovoljuje?«

»Charlie,« je Bob prekinil modrujočega Azijca. »Vznemirja me ta razgovor z upravnikom. Kaj mu porečeva?«

»To, kar se nama zdi res: da je Madden v zadregi, morda zaradi izsiljevanja. Midva sva policijska uradnika, ki poizvedujeva za zločinci.«

»Kako boste to dokazali? V Honoluluju ste sicer kriminalni asistent, Pasadena pa je v južni Kaliforniji.«

»Pokažem mu svoj uradni znak, pritrjen na telovniku. Vse policijske značke so si podobne.«

Voz je obstal pred največjim poslopjem ob cesti. Chan in Eden sta počasi stopala gori po široki dovozni poti, obrobjeni od rožnih grmov. Med bujno cvetočim grmovjem sta videla pri delu starejšega moža — moža s prijaznim nasmeškom in pametnimi očmi.

»Gospod Fogg?« je vprašal Bob.

»Tako se pišem!« Bob mu je podal Holleyovo vizitko in Foggov smehljaj se je poglobil! Kaj naj storim za vas, gospod Eden?«

»Rada bi vas nekaj vprašala. Ta vprašanja se vam bodo morda zdelá čudna — lah-

lja te car gospodar in te kliče, da prideš predenj!«

Kraljevič Marko se ni pomišljal in se ni upiral, zajahal je vernega šarca in šel pred carja. Poklonil se je carju in mu poljubil desno roko in levo koleno.

A car je bil zle volje in je govoril Marku: »Kaj kršiš moje prepovedi? Opraviči se, upornik nasilni, dovolj mi je tožba! Popivaš — preden poteče leto dni, bodo suhe kleti vesoljnega mi carstva! Turške mi brate biješ in pobijaš, suknjo nosiš svete prerokove barve, niti posta ramazana ne spoštuješ!«

Kraljevič Marko mu je odgovarjal: »Car gospodar, da pijem vino — nisem Turek, da bi ga ne smel! Da nosim zeleno suknjo — nisi mi je ti izbral in plačal; jaz sem jo kupil, po svoji volji jo bom nosil! Da ne postim posta ramazana — moja vera mi ga ne zapoveduje! A da bijem Turke — še jih bom, car gospodar, ako Bog da in sveta Nedelja in bodo Turki moje pesti potrebni!«

Mrko ga je gledal car, pa mu je še tiho besedil Marko:

»Ali še več, car, mili gospodar, kako si bil suženj, ujet v arabski zemlji? Pisal si mi drobno pismo: 'Kraljevič Marko, moj sinko po Bogu, reši me iz težke nesreče!' Ali še več? Zasedel sem šarca, svojega konja, zvečer sem dospel v arabsko zemljo. Pri večerji so sedeli trije arabski age, ti si jim suženj svetil pri večerji. Izletela mi je damaščanka iz nožnice, z enim mahom pogubila age vse tri, oprostila tebe ujetništva, da si se vrnil v svoje carske dvore. Ali se spominjaš, dragi gospodar?«

Nasmehnil se je car, lepo obdaril Marka in mu rekel: »Idi, Marko, moj verni sokol, ne pozabi svojega carja!«

postavi Gospodu, češčenemu in ljubljenu, na najvišjih vrhovih gorá kamnit 'Te Deum', drugega za drugim.

In prav ta mož je ugotovil po primerjanju z vsemi narodi nekdanje stare avstrijske države (pred l. 1918), da je prav naše ljudstvo najbolj Mariji vdano, da jo najraje obiskuje na božjih potéh in da bi se po pravici smelo imenovati »Marijino ljudstvo«. In to Marijino ljudstvo je postavilo toliko in tako lepih Marijinih svetišč po hribih in gorah! Če se človek ozre na tako svetišče, mu duša kar sama zapoje:

»Cerkvica vrh goré, cerkvica bela, vsak dan pozdravlja te duša vesela . . . Saj mi takó ljubó gledaš z višine, s holmca zelenega daješ pozdrave . . .«

Nekaj prav posebnega je v tej težnji naših src, ki hrepené k Mariji v višavo. Ta

ko odgovorite, ali pa ne, kakor boste hoteli. Najprvo: Ali je gospod Madden zadnjo sredo bil v Pasadeni?«

»Da!«

»Ali ste ga videli?«

»Nekaj hipov pač! Pripeljal se je v velikem avtu, s katerim se vedno vozi, in obstal pred vrati. Utegnilo bi biti okrog šestih zvečer. Govoril sem nekaj časa z njim, toda izstopil ni.«

»Kaj je rekel?«

»Vprašal me je, če je vse v redu. Dodal je, da bo najbrž kmalu prišel s svojo hčerko na krajše bivanje.«

»Ali ste ga vprašali po hčerki?«

»No da, običajne fraze, kako se počuti. Gospod Madden je dejal, da ji gre dobro ter da se veseli Pasadene.«

»Ali je bil Madden sam?«

»Spremljal ga je tajnik Thorn, kakor vedno. In še nekdo drug, ki ga nisem poznal.«

»Gospodje niso stopili v hišo?«

»Ne. Zdelo se mi je, kakor da bi bil gospod Madden nameraval, pa se zopet premislil.«

Bob je pogledal Charlija. »Gospod Fogg, ali se vam je Maddenovo vedenje zdelo kaj sumljivo?«

Upravitelj je namršil obrvi. »O tej stvari sem kajpada razmišljal, ko so odšli. Zdelo se mi je, da je zelo nervozen in nekam vznemirjen.«

»Čujte, gospod Fogg — zanašam se na

Kmečka hiša
v jutranjem soncu

Glej, zgrabkasto streho
in steno belo,
zeleno pogrnjeno leho
na vrtu pred njo
jutro spet v zlato naroče je vzelo,
objelo gorkó.
Razzarjene šipe
spreminja v ognjene utripe,
v zlate zenice
z odsevi vsakdanje resnice
o žuljih in znoju,
o zdravju, pokoju . . .
Kmečka spokojnost mi z njimi
mežika
v izletniško lice,
mojih željá se dotika
gorkó in blesteče,
zadnjo sled sence razblinja
in jih spreminja
v zubeljčke jutranje sreče . . .

GORAZD GOSPOSVETSKI

težnja je odmev in odziv klicu Marijine-mu, katera si je sama izbrala mnogo teh višinskih cerkvá kot romarska svetišča in prestole svoje milosti.

Ne smemo misliti, da so te višinske in planinske cerkve zrastle iz turistovskega in hribolasknega razpolženja. Hribolastvo se je razvilo šele mnogo kasneje. V tistih časih pa, ko je nastala velika večina višinskih cerkvá, so bile krasote planin še kakor zaklenjene skrivnosti, nepoznane in neobiskane od velikega sveta.

Marija sama je klicala naše prednike iz nižin v višine; ona je v srca zasejala tisto idealno hrepenenje, ki se je dvigalo iz življenjskih nižin proti nebeškim višinam. Podzavestno občutje je vladalo v dušah, ki se sredi šuma in hruma, sredi smeha in greha svetá niso mogle tako približati Bogu in njegovi sveti Materi, iz meglenih nižin so se dvigali v sončne višine, kjer so se čutili nebesom in Bogu bližji.

Zlate resnice

»Ni gršega na tem svetu kakor to, če se kaj dá, potem pa očita! Kdor noče dati, pa naj ima sam!«

(Fr. Levstik)

»O tem, kaj je pravica in kaj krivica, si niti dva človeka nista enih misli. Kar komu ne ugaja, to se mu zdi krivično in s pravico je ravno narobe. Sodba je jako težavna, kadar se tiče nas samih.«

(Fr. Detela)

vas, da boste molčali. Veste, da bi naju gospod Will Holley ne bi poslal k vam, če bi ne bila zanesljiva. Gospod Madden je res nervozen in vznemirjen. Po pravici slutimo, da je postal žrtev tolpe izsiljevalcev. Gospod Chan . . .«

Honolulujec je odgrnil svoj suknjič in sloveče kalifornijsko sonce je obsijalo srebrno značko . . .

Peter Fogg je pokimal. »To me ne preseneča. Pač pa me neizmerno žalosti. Maddena sem imel vedno rad. Redki so, ki ga marajo, zame pa je bil vedno dober in plemenit. Kakor ste morda že opazili, delo, ki se z njim pečam tukaj, ni moje stroke. Poprej sem bil odvetnik na vzhodu, pa sem obolel ter moral opustiti prakso. Zato sem bil vesel, da sem mogel dobiti količkaj pošteno službo. Gospod Madden je ravnal z menoj vedno kakor poštenjak. Kar mi bo mogoče, bom storil, da koristim njemu in vam.«

»Rekli ste, da vas najino sporočilo ni presenetilo. Ali je to vaše naziranje kako utemeljeno?«

»Nič prav posebno. Toda tako sloveč človek kakor Madden — in tako bogat — da, pa se zdi, da se ni mogoče izogniti.«

Prvikrat se je v pogovor vmešal Charlie Chan. »Še eno vprašanje, gospod Fogg! Morda slutite, zakaj bi se gospod Madden utegnul nekoga bati? Nekoga — ki se piše Jerry Delancy? Ali ste to ime že slišali, gospod Fogg?«

(Dalje prihodnjič)

Avstrijska televizija

SOBOTA, 8. oktobra: 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za družino: Moda tudi drugače — 17.35 Za prijatelje znamk — 17.55 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.00 Družina Leitner — 18.30 Kratka poročila — 18.40 Kaj vidimo novega? S Heinzom Conradsom — 19.23 Čas v sliki — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Prenos iz Volksteatra: „Kljubovalec“, kmečka komedija s petjem v treh dejanjih Ludwiga Anzengruberja — 22.00 Večerna poročila in v „Žarometu“ Sedem dni časovnih dogajanj — 22.30 Naš nočni program: „Policijski okoliš 21“.

NEDELJA, 9. oktobra: 15.55 Kratka poročila — 16.00 Graf — Kalman — Hunyady spominsko tekmovalje; prenos iz dunajske Krievau — 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za mladino od 14. leta dalje: Prosimo za dan — 18.20 Mladinski svet. Mednarodni filmski magazin — 18.50 Naša lahko noč oddaja za otroke — 19.00 Kratka poročila — 19.05 Klasične klavirske sonatne igre Friedricha Gulda — 19.30 Aktualni športni pregled — 20.10 1. večerna poročila — 20.20 „Srečna cesta“, filmska komedija — 21.55 Beseda v nedeljo zvečer — 22.05 2. večerna poročila.

IZŠLA JE

Družinska pratika 1967 KUPITE JO!

PONEDELJEK, 10. oktobra: 18.30 Kratka poročila — 18.35 Francoščina pri vas doma: tečaj francoskega jezika — 19.00 Pustolovščina pod vodo: Dojenček v kovčku — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki s športom — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Ljudje (5); prijateljsko znamenje — 20.45 Zračni križ jugovzhod. Alarm nad Welsom — 21.25 Mestni pogovori. Diskusija občinstva — 22.40 Čas v sliki — 23.00 Janine Aimee. Zgodba francoske mladenke.

TOREK, 11. oktobra: 18.30 Kratka poročila — 18.35 Tečaj angleškega jezika — 19.00 Appassionata, Sonata Ludwiga van Beethovna — 19.10 Mathias Wiemann pripoveduje — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 „Don Juan ali ljubezen do geometrije“; komedija Maxa Frischa — 22.15 Ta naš svet. Svetovnopolična opažanja sedanosti — 22.45 Čas v sliki.

SREDA, 12. oktobra: 10.00 Šolska televizija: V dolini bobnečih kladivov; Stayr — 11.00 Program za delavce: Kratka poročila — 11.03 Oliver Twist — 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje: Gašperčkove pustolovščine — 17.45 Iz življenja Schlumpfe. Zmaj — 17.55 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Francoščina pri vas doma: tečaj francoskega jezika — 19.00 Prizori iz Avstrije — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Kraj sestanka Moskva (strogo tajno) — Politična satira — 21.45 Čas v sliki — 22.05 Pogovor za okroglo mizo. Diskusijska oddaja — 23.05 Janine Aimee (51). Zgodba francoske mladenke.

ČETRTEK, 13. oktobra: 11.00 Šolska televizija: Kratka poročila — 11.03 Ribji gozd — 12.00 Tečaj angleškega jezika — 18.30 Kratka poročila — 18.33 Benvenuti v Italiji (2); tečaj italijanskega jezika — 19.00 Športni kaleidoskop — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Čudeži živalskega sveta; prof. Otto König — 21.00 „Gentlemanji prosijo za blagajno“. Dokumentarna kriminalna televizijska igra Henrija Kolavza — 22.20 Čas v sliki — 22.40 Kirurgija napreduje; televizijsko poročilo.

PETEK, 14. oktobra: 10.00 Šolska televizija: Nigerija — 11.00 Program za delavce: Kratka poročila — 11.03 Kraj sestanka Moskva — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Z besedo in dejanjem. Poklicna oddaja za kmete — 19.00 Trg ob koncu tedna; aktualni obzor — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Može in sile: Fidel Castro — 21.05 Sezonska bilanca s Karlom Farkašom — 22.20 Čas v sliki — 22.40 Jazz v Evropi — 23.05 Janine Aimee (52). Zgodba francoske mladenke.

SOBOTA, 15. oktobra: 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za družino: Pri cvetličnem doktorju — 17.30 Na knjižni polici — 18.00 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.05 Uči se bojevati, ne da bi ubil — 18.30 Kratka poročila — 18.40 Kaj vidimo novega? Heinz Conrads — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 „Carrie“. Musical Jamesa Douglasa — 21.40 Večerna poročila in v žarometu „segem dni svetovnih dogajanj“ — 22.10 Nočni program: „Gentlemanji prosijo za blagajno“ (2). Dokumentarna kriminalna televizijska igra Henrija Kolavza.

Avstrija - Finska igrali neodločeno

V nogometnem tekmovalju za pokal narodov se je morala avstrijska reprezentanca v Helsinkih v igri proti finski reprezentanci pred deset tisoč gledalci zadovoljiti le z neodločenim rezultatom 0:0; pa še to le po srečnem naključju, ker je imel avstrijski vratar Pichler »svoj dan«.

Čeprav so Avstrijci v tem srečanju veljali za velikega zmagovalca, so s težko muko izbojevali neodločen rezultat. Finci so bili boljši in nevarnejši nasprotnik in so avstrijske nogometne nadkriljevali s požrtvovalnostjo in vzdržljivostjo do konca tekme.

Občuten poraz na Švedskem 1:4

Švedska reprezentanca je slavila v slabo zasedenem Rasunda štadionu v Štokholmu v sredo zvečer — prijateljska tekma — proti Avstriji lepo zmago 4:1. Začetek je pripadal Avstrijcem, kljub temu so prišli Švedi v vodstvo v 21. minuti. V 55. minuti je Glechner (Avstrija) zastrejal enajstmetrovko. To je bil udarec za naše in 2 minuti kasneje je bilo že 2:0 in s tem je bil polet Avstrijcev zlomljen. Švedi so potem dali še 2 gola, Avstrija pa častni gol v 79. minuti.

Naši amaterji premagali Angleže

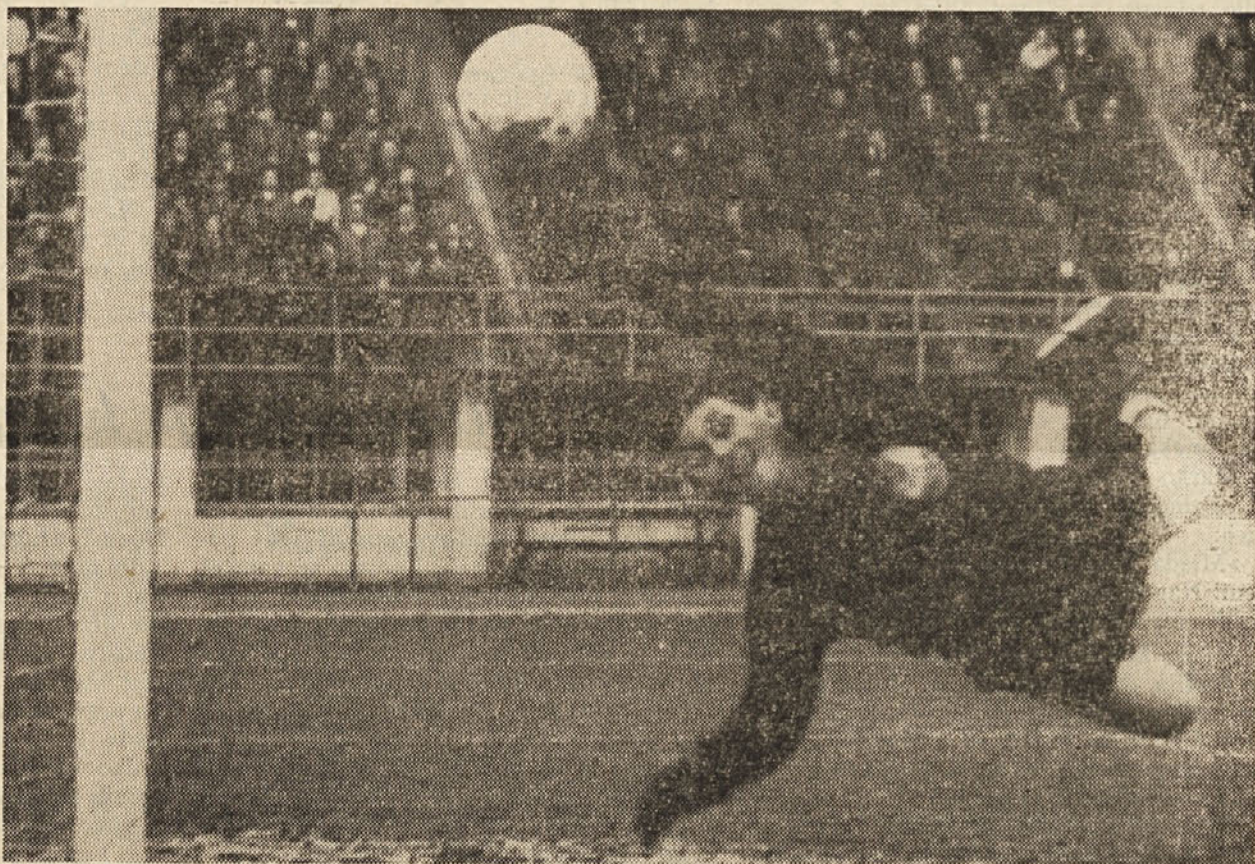
To že dolgo ni bilo, da bi avstrijski nogometni amaterji dosegli tak uspeh. Na Itzingerjevem štadionu na Dunaju so premagali angleške amaterje kar s 3:0. Še pred letom dni so naše amaterje v svetu imenovali »moštvo brez imena«. Kar je torej dosegla lani na wimbledonskem štadionu naša državna reprezentanca, to se je posrečilo sedaj tudi avstrijskim nogometnim amaterjem.

Zmaga proti amaterjem svetovnega mojstra je uspeh tovarišva in brezpogojnega in nesebičnega dela. Sistem igre 4 — 2 — 4 je bil uspešen. V napadu so se odlikovali vsi razen Langgruberja. Zlasti je bil nevaren napadalec Leitner, ki je pomenil stalno nevarnost za angleška vrata. Angleži so kmalu po dobrem začetku popustili in se niso več opomogli od tedaj dalje, ko so v teku dveh minut prejeli kar dva gola. Najprej je Burgholzer poslal žogo v angleška vrata, a že pol minute kasneje je Leitner neubranljivo streljal in žoga se je znašla v nasprotnikovi mreži.

V nogometni tekmi narodov proti Finski je 25-letni vratar Roman Pichler pokazal svojo do sedaj najboljšo storitev. Vratar Pichler je ubranil kar pet „neubranljivih“ strelav.

Ta sijajni strel nazaj Finca Markkua Hyvärinena (na levi v padu) je avstrijski vratar Pichler z neverjetno prisebnostjo pobral iz kota. Zraven strelca je Laine, desno od njega v belem dresu pa Avstrijec Gebhardt.

Televizija Ljubljana

PETEK, 7. oktobra: 10.40 Angleščina — 15.50 Angleščina ponovitev — 18.25 Televizijski obzornik — 18.45 Tiskovna konferenca — televizijska tribuna — 19.30 Narodna glasba — 19.54 Intermezzo — 20.30 Cikcak — 20.35 Poljski celovečerni film: „Pisane nogavice“ — 22.00 Zadnja poročila.

SOBOTA, 8. oktobra: Urni Peter — lutke — 17.50 Reportaža — 18.10 Vsako soboto — 18.25 Televizijski obzornik — 18.45 S kamero po svetu: Afrika — 19.10 Operna scena: Odlomki iz oper Don Juan, Don Carlos, Carmen, Don Kihot — 19.40 Cikcak — 22.05 Črna zavesa - film iz serije Hitchcock vam predstavlja — 22.40 Rezerviran čas.

NEDELJA, 9. oktobra: 9.30 Narodna glasba — 11.30 Kapetan Tenkeš — serijski film — Nedeljsko popoldne — 19.54 Intermezzo — 20.45 Cikcak — 20.52 Tekmujte z nami — zabavna oddaja — 21.50 Serijski film — 22.40 Zadnja poročila.

PONEDELJEK, 10. oktobra: 10.40 Ruščina — 11.40 Televizija v šoli: Kompozicija v likovni umetnosti — Izdelajmo sami Hidrogliser (do 12.10) — 15.50 Ruščina - ponovitev — 16.55 Angleščina — 17.40 Disneyev svet — serijski film — 18.25 Televizijski obzornik — 18.45 Znanost in tehnika: Germanij in tuje zanimivosti — 19.05 Portreti: dr. Angela Piskernik — 19.40 Aktualna tema — 20.45 Biseri glasbene literature — 22.00 Srečanje s pesnikom: Gregor Strniša — 22.15 Zadnja poročila.

TOREK, 11. oktobra: 17.50 O našem govorjenju — 18.20 Torkov večer — 18.40 Znanost in morje — 19.40 Televizijski obzornik — 20.00 Celovečerni film — 21.30 Kulturna panorama — 22.10 Zadnja poročila.

SREDA, 12. oktobra: 10.40 Angleščina — 15.50 Angleščina — ponovitev — 17.35 Poročila — 17.40 Tiktak: Sanjica II — 17.55 Pionirski televizijski studio — 18.25 Televizijski obzornik — 19.30 Mozaik kratkega filma — 20.30 Cikcak — 20.35 Honoré de Balzac: Trdnjava — televizijska drama — 21.35 Zadnja poročila.

ČETRTEK, 13. oktobra: 11.00 Angleščina — 16.10 Televizija v šoli: Kompozicija v likovni umetnosti — 16.35 Izdelajmo si hidrogliser — 18.45 Pisma občanov — 19.40 Cikcak.

PETEK, 14. oktobra: 10.40 Angleščina — 15.50 Angleščina — 18.25 Televizijski obzornik — 18.45 Glasbeni magazin — 19.30 Clovek in kultura — 20.30 Festival košarke — Srečanje Evropa: Simenthal (do približno 21.40), v odmoru Cikcak — 21.40 Rezerviran čas — 22.40 Zadnja poročila.

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašujejo v našem listu!

Ure in nakit v veliki izbiri pri

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschgasse 9

Popravila izvršim takoj in solidno, kupujem in zamenjam zlato in srebro (tudi strto zlato).

Velika izbira

perila in blaga

pri

L. Maurec

Klagenfurt, Alter Platz 35

KMETJE POZOR!

NAJNOVEJSE KMETIJSKE STROJE, MLATILNICE, TRAKTORJE, KOSILNICE, MOPEDE, KOLESNA, HLADILNIKE, PRALNE STROJE, ELEKTRIČNE MOTORJE, BRZOPARILNIKE (kotle), KOTLE ZA ŽGANJEKUHO, SADNE STISKALNICE (»preše«) VSEH VRST

vam nudi ugodno domača tvrdka

Johan Lomšek

št. Lipš, Tihaja 2, P. Dobrla ves — Eberndorf, Telefon 04237 246